

ЖУРНАЛ ПРАКТИЧНОГО БОГОСЛОВ'Я
ВІННИЦЬКОЇ БІБЛІЙНОЇ СЕМІНАРІЇ

ДАЙДЖЕСТ

#2(2024)

СЛУЖИТЕЛЯ

В ЦЬОМУ НОМЕРІ:

БІБЛІЙНІ ПОВЧАННЯ ЩОДО
ОДЯГУ ЖІНОК У ЦЕРКВІ **6 СТ.**

■ **РУСЛАН АНТОНЮК**

МЕДІА СЛУЖІННЯ В ЦЕРКВІ:
ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ **16 СТ.**

■ **БОГДАН ЛОГВІНЕНКО**

ВЕЛИЧ БОЖОЇ СИЛИ, ЯВЛЕНОЇ
В БЛАГОДАТНОМУ СПАСІННІ ГРІШНИКА **25 СТ.**

■ **ВІТАЛІЙ ЛІПИЧ**

БОГОСЛОВ'Я
ПРИПОВІСТЕЙ СОЛОМОНА **37 СТ.**

■ **СТИРЕНКО ОЛЕКСАНДР**

ОСНОВНИЙ СЕКРЕТ УСПІХУ В СЛУЖІННІ НА
ПРИКЛАДІ ІСУСА НАВИНА (ПРОПОВІДЬ) **46 СТ.**

■ **АНДРІЙ БАБІЙ**

ДАЙДЖЕСТ СЛУЖИТЕЛЯ

ЖУРНАЛ НА ДОПОМОГУ ПАСТОРУ

2

ТЕМА ВИПУСКУ: Практичне богослов'я

Березень 2024

ДАЙДЖЕСТ СЛУЖИТЕЛЯ

ЖУРНАЛ ПАСТОРСЬКОГО СЛУЖІННЯ

— періодичне видання Вінницької Біблійної Семінарії (ВБС)

Вінницьке ООЦ ЄХБ

№2\2024

Головний редактор:

Олександр Стиренко

Редколегія:

Руслан Антонюк

Андрій Бабій

Богдан Логвіненко

Іван Барбе

Дизайн обкладинки:

Богдан Логвіненко

Верстка:

Олександр Стиренко

Ціль журналу: допомогти служителям і проповідникам в підготовці до проповіді та обґрунтованих біблійних відповідей на запитання членів церкви та прихожан. Для цього журнал буде містити, як дослідницькі теми, проповіді, навчальні статті а також статті інформативного характеру.

Журнал виходить два рази на рік.

Журнал не переслідує комерційних цілей.

Контакти для запитань, пропозицій:

E-mail: sbevinnytsia@gmail.com

ЗМІСТ

БІБЛІЙНІ ПОВЧАННЯ ЩОДО ОДЯГУ ЖІНОК У ЦЕРКВІ.....	6
МЕДІА СЛУЖІННЯ В ЦЕРКВІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ..	16
ВЕЛИЧ БОЖОЇ СИЛИ, ЯВЛЕНОЇ В БЛАГОДАТНОМУ СПАСІННІ ГРІШНИКА	25
БОГОСЛОВ'Я ПРИПОВІСТЕЙ СОЛОМОНА.....	37
ОСНОВНИЙ СЕКРЕТ УСПІХУ В СЛУЖІННІ НА ПРИКЛАДІ ІСУСА НАВИНА (ПРОПОВІДЬ).....	46

БІБЛІЙНІ ПОВЧАННЯ ЩОДО ОДЯГУ ЖІНОК У ЦЕРКВІ

*Антонюк Руслан Іванович, D.Min
Аспірант програми «Доктор філософії з публічного управління та адміністрування»
Вінницької академії безперервної освіти,
пастор, Ректор ВБС*

Біблія дає чіткі вказівки щодо того, як християнам необхідно одягатися. Слід сказати, що дана тема стосується не тільки жінок, але й чоловіків. Ті ж принципи і Біблійні норми застосовуються і до чоловіків, на яких покладено відповідальність допомогти жінкам сформувати правильний погляд на одяг.

Одна з причин, чому ця проблема є складною, полягає в тому, що сучасна культура сильно суперечить Біблійному стандарту. Якщо порівняти, що світ говорить про наш одяг, і те, що говорить Біблія, то виявляється, що часто ці думки діаметрально протилежні. Наприклад, світ говорить, що справжня краса характеризується зовнішніми і фізичними даними. Біблія ж говорить, що справжня краса є внутрішньою і має духовну основу. Світ вважає, що потрібно одягатися так, щоб на нас звертали увагу. Біблія ж говорить, що тим, як ми одягнені, ми догоджаємо Богу і прославляємо Його. Світ говорить, що мета одягу - відкривати і оголювати, а Біблія каже, що одяг потрібний, щоб приховувати і прикривати. Християни повинні мати погляд на одяг, відмінний від погляду цього світу.

Крім того, належний одяг має значення для свідoctва оточуючим нас невіруючим людям. Коли ми говоримо про те, як нам, як християнам одягатися, це безпосередньо пов'язано зі свідoctвом, яке ми несемо для цього світу. З жалем потрібно визнати, що часто нам складно знайти зовнішню відмінність в одязі між тими, хто сповідує Христа, і тими, хто не сповідує Його.

Отже, звернемо увагу на Біблійний погляд щодо одягу.

Особливо ясно про це говорить Слово Боже в 1 Тимофія 2: 9-10. Цей текст пояснює, який одяг угодний Богові і приносить Йому славу.

1 Тимофію 2:9-10

Позитивні повчання для жінок щодо їх манери одягатися

Повеління одягатися пристойно

Апостол Павло починає свої настанови жінкам зазначенням прикрашати себе «пристойними шатами» (2:9). Одягатися в «пристойний» (κόσμιος) одяг означає одягатися «шанобливим і поважним чином». Шанобливим по відношенню до Бога і поважним по відношенню до інших людей.

У своєму коментарі на Перше послання до Тимофія Джон Мак-Артур говорить про це так:

«Яким же чином жінці побачити ту невлесу межу між пристойним одягом і одягом, який залучає загальну увагу? Відповідь слід шукати в намірі серця. Жінка повинна досліджувати свої наміри та цілі, чому вона одягається саме таким чином. Чи прагне вона показати витонченість і красу жіночого тіла? Чи бажає вона показати смиренне серце, яке завжди поклоняється Богу? Жінка, зосереджена на поклонінні

Богу, буде ретельно обдумувати, як одягатися, тому що її серце буде диктувати те, яким має бути її одяг і зовнішній вигляд».

Бог завжди розглядає зовнішні дії як результат вмісту нашого серця. У Євангелії від Марка 7:20-23 сказано так: *«те, що виходить з людини оскверняє людину»*. Тут йдеться про *«злі помисли, перелюби, розпусту»*, і потім додається, що *«все це зло, що виходить зсередини оскверняє людину»*. Цей уривок Писання свідчить нам, що вміст серця має зовнішнє вираження.

Згідно з Євангелієм від Матвія 12:34 Ісус стверджує, що *«від того, чим наповнене серце говорять уста»*. Можна перефразувати цю фразу так: *«Від того, чим наповнене серце одягається тіло»*.

Наш одяг повідомляє оточуючим інформацію про нас. Найчастіше, перше враження про людину ґрунтується на зовнішньому вигляді. Коли ми заходимо в приміщення, до того, як ми сказали хоч одне слово, наш одяг повідомляє про те, чим наповнене наше серце.

Головне питання не в тому, «що я одягаю», а в тому, «який стан мого серця», тому що реальна проблема - це наше серце. Тому ми повинні бути абсолютно чесними з собою, перевіряючи свої мотиви. Чому ми так одягаємося? Якої реакції ми очікуємо?

Немає нічого поганого в тому, щоб виглядати приємно і привабливо. Найголовніше, щоб це не перейшло межі і не перетворилося на непереборне прагнення, тому що в такому випадку виникає проблема гордості. Ми ніколи не повинні відчувати приховане задоволення від усвідомлення своєї привабливості. Нам потрібно перевіряти свої мотиви, і бути гранично чесними з собою, тому що наші серця можуть обманювати нас. У Книзі пророка Єремії 17: 9 сказано: *«Людське серце найлукавіше над все і неविгойне»*.

Звернемо увагу ще на один момент. Жінки повинні одягатися, як жінки. У Повторенні Закону 22:5 забороняється надягати одяг, призначений для протилежної статі. Тому сестри в церкві повинні намагатися, щоб у будь-якому одязі вони виглядали, як жінки. Не слід надягати одяг, в якому жінка виглядає мужеподобно і який створений для чоловіків.

Повеління одягатися скромно (2:9)

«Так само й жінки, - у скромнім (αἰδοῦς) убранні».

Скромність в одязі необхідна з кількох причин.

Перша причина полягає у факті гріхопадіння, яке описано в третьому розділі Книги Буття. Нам потрібно розуміти, що існує богословське обґрунтування скромності, яке починається з гріхопадіння Адама і Єви. Що в першу чергу зробили Адам і Єва після того, як згрішили? Вони знайшли фігові листки і прикрилися ними. Вони відразу ж спробували приховати свою наготу.

Отже, перший результат провини за гріх проявився у визнанні, що вони виглядали непристойно. Це свідчить нам про дуже важливу подію. Коли ми читаємо історію Адама і Єви, стає зрозуміло, що одяг з'явився внаслідок гріхопадіння. До гріхопадіння Адам і Єва не боялися, що їх нагота може бути використана на зло. Але коли гріх увійшов у світ, він змінив все, і нагота назавжди втратила свою невинність. Вивчаючи Біблію, ми бачимо, що після третього розділу книги Буття, скрізь, де згадується нагота, крім контексту шлюбу, вона асоціюється з ганьбою.

Отже, по-перше, скромність необхідна через гріхопадіння. Інша причина полягає у спокусі гріхом (Якова 1:14-15; 1 Івана 2:16).

У першому розділі Послання Якова сказано: *«Кожен спокушується, як надиться й зводиться пожадливістю власною; пожадливість потому, зачавши, народжує гріх, а зроблений гріх народжує смерть»*. А в Першому посланні Іоанна 2:16 сказано: *«Бо все, що в світі: пожадливість тілесна, і пожадливість очам, і пиха життєва, це не від Отця, а від світу цього»*.

Ці тексти свідчать нам, що як чоловіки, так і жінки однаково спокушаються гріхом. Як чоловіків, так і жінок турбують *«похоть плоті, похоть очей і гордість життєва»*. І чоловіки, і жінки повинні бути на сторожі.

Але ще більш суттєва причина, чому нам потрібна скромність, полягає в тому, що між чоловіком і жінкою існує різниця (Іов 31:1; Притчі 7:10; Римлян 14:12-13). Чоловіки і жінки відрізняються один від одного. І сама суттєва різниця полягає в тому, що Господь створив чоловіків більш сприйнятливими до зорових образів, ніж жінок. Жінки, як правило, більш

орієнтовані на слова, а чоловіки чутливі до зорового сприйняття.

У Книзі Приповістей сказано наступне: *«І ось - назустріч йому жінка в убранні блудниці, з підступним серцем»* (Притч. 7:10). Подивимося на фразу *«в убранні блудниці»*. Так Біблія називає непристойний одяг жінки.

Чому так сказано? Тому що це один з основних способів спокусити чоловіка. А тепер подумаємо, чому в Біблії ніде не говориться про те, як одягається аморальний чоловік? Чому ж про це не йдеться? Тому що жіночий зір не є головним засобом спокуси, а чоловіки, навпаки, спокушаються тим, що бачать.

Згадаймо, що сказав Йов: *«Умову я склав був з очима своїми, то як буду дивитись на дівчину»* (Йов. 31:1). Згадаймо також про царя Давида. Як почалася його гріховна історія з Вірсавією? Що він робив? Одного вечора він прогулювався по покрівлі і *«побачив»* Вірсавію. Він побачив, як вона купалася, і через побачене його досягла спокуса.

Жінки-християнки, повинні дуже серйозно ставитися до цієї проблеми, щоб своїм зовнішнім виглядом не стати спотиканням для

чоловіків в церкві. Коли чоловіки приходять до церкви, їхні очі повинні відпочивати, повинен бути відпочинок від постійних спокус, з якими вони стикаються за межами церкви.

Тут слід зробити одне застереження: нескромність не виправдовує похоть. Чоловік не може контролювати одяг жінки, але він може контролювати те, куди він дивиться. Тому можна зробити наступний висновок: на чоловіках лежить відповідальність контролювати себе, а відповідальність жінок - не подавати чоловікам привід до гріха, провокуючи їх своїм зовнішнім виглядом і спонукаючи їх мислити гріховно.

Безперечно, чоловіки несуть відповідальність за свої думки і поведінку. Вони повинні навчитися завжди догоджати Господу і підпорядковувати свій розум на послух Христові, навіть якщо в навколишній культурі процвітає нескромність. Тим не менш, що стосується жінок-християнок, їх вибір одягу може або допомогти братам у боротьбі зі спокусами, або стати непереборною перешкодою на їх християнському шляху. Це означає, що і чоловіки, і жінки несуть відповідальність за моральну чистоту.

У чотирнадцятому розділі Послання до Римлян ясно говориться про взаємну відповідальність братів і сестер у Христі. Там сказано так: *«Тому кожен із нас сам за себе дасть відповідь Богові. Не будемо більше осуджувати один одного, але краще судити про те, щоб не давати братові спотикання та спокуси»* (Рим. 14:12-13).

Коли ми говоримо про скромність, слід звернути увагу на законництво в цій сфері. Законництво - це зайва увага до зовнішніх речей з упевненістю, що це свідчить про духовність людини. На жаль, такий світогляд часто призводить до самоправедності і засудження інших. Можна бути одягненим дуже скромно і при цьому мати хибне серце. Якщо нам коли-небудь доведеться зіткнутися з кимось стосовно питання скромності - важливо спілкуватися не засуджуючи і не виносячи вирок, але, навпаки, спілкуватися в смиренності і співчутті.

Слід згадати і про скромність вдома. Дуже важливо показувати хороший приклад - бути скромним серед своїх дітей. Дітям потрібно подавати гідний зразок.

Мами повинні розмовляти зі своїми дочками про необхідність виглядати скромно. І потрібно

починати говорити про це з раннього віку. Ми не повинні дозволяти їм одягатися нескромно, коли вони ще маленькі, тому що ми не зможемо очікувати від них раптової скромності, коли їм виповниться 13 років!

Що робити в такій ситуації, коли жінка хоче одягатися скромно, а чоловік хоче бачити її в нескромному, спокусливому одязі? По-перше, вона повинна поговорити з ним. Тут виникає питання покори Господу більше, ніж покори людині. Дружини повинні ставитися до своїх чоловіків шанобливо, поважати їх і коритися їм у всьому, крім гріха. У Слові Божому дано чітке повеління дружинам про те, як їм слід одягатися. В даній ситуації, на жаль, чоловік спонукає дружину не слухатися Господа. Так само, як і в питанні скромності, дуже важливо зрозуміти мотиви чоловіка.

Чому чоловік хоче, щоб його дружина одягалася нескромно? Причина криється в гордості. Чоловік відчуває задоволення, вихваляючись своєю дружиною, тому що це якимось чином його підносить, і він добре виглядає на тлі такої дружини. Одна справа - бути вдячним Богові за привабливу дружину. Але інша справа - виставляти свою дружину напоказ, спокушаючи тим самим інших

чоловіків, і це вже гріх. У п'ятому розділі Послання до Ефессянам сказано, що чоловік повинен любити свою дружину і піклуватися про неї, що має на увазі також утримання її від гріха.

Тому, якщо чоловік наполягає, щоб дружина одягалася нескромно, вона повинна молитися про це, потім шанобливо поговорити з ним про це. Якщо він продовжує наполягати, їй слід звернутися за допомогою до служителя церкви або когось іншого, кого вона може попросити заступитися за неї перед чоловіком.

Повеління одягатися цнотливо (2:9)

Поняття «цнотливість» (σωφροσύνης) означає «з добрим судженням, з поміркованістю, стриманістю». Воно позначає вміння володіти собою, стримувати свої фізичні апетити. Цнотливість також говорить про те, що жінка постійно володіє всіма своїми пристрастями і бажаннями; це звичка до внутрішнього самоконтролю. У даному контексті мається на увазі спільне богослужіння. Коли жінка приходить на богослужіння її одяг має бути благопристойної.

Тут, в якості ілюстрації було б доречно поговорити про досить спірне

питання: про весільні сукні. Часто на християнських весіллях багато хто розчаровується щодо суконь нареченої і суконь подружок нареченої. Чомусь люди вважають прийнятним порушувати правила тільки тому, що у них весілля або інша особлива подія. Ніхто ще не дав розумного пояснення, чому це нормально виглядати нескромно в подібних випадках. Подумаємо про те, що у весільній церемонії є основні складові богослужіння: ми збираємося разом в ім'я Господа, читаємо Слово Боже, молимося, але буває соромно від того, як одягаються жінки в подібних ситуаціях.

Заборона непристойного одягу

Апостол Павло переходить від позитивних принципів стосовно манери одягатися до конкретних прикладів того, як жінка не повинна прикрашати себе: *«Не плетінням волосся, ні золотом, ні перлами, ні коштовним одягом»* (2:9).

Заборона екстравагантного одягу

Не потрібно неправильно розуміти тут те, що хоче сказати Павло. Він не каже, що не треба заплітати коси. Він висловлюється

проти ефектних зачісок і такого одягу, який одягали деякі жінки в місцях поклоніння Богові. За часів Павла жінки часто вплітали золоті нитки і перли в своє волосся, щоб привертати до себе увагу і хизуватися своїм багатством і красою.

Ще тут важливо зрозуміти, що в ті часи блудниці також носили багато прикрас, дорогий одяг і вишукані зачіски.

Тепер давайте подивимося на паралельний уривок, на Перше Послання Петра 3:3-4. Там сказано: *«А окрасою їм нехай буде не зовнішнє, заплітання волосся та навішення золота або вбирання одерж, але захована людина серця в нетлінні лагідного й мовчазного духа, що дорогоцінне перед Богом»*.

У цьому уривку Петро нагадує жінкам, що краса повинна виражатися не в зовнішніх прикрасах, а в благочестивому характері, який дорогоцінний перед Богом. Тут Петро робить наголос на важливості формування внутрішньої краси.

Даний уривок не заохочує неохайність або байдужість до власної зовнішності. Ці вірші застерігають нас від показного марнотратства і егоїстичних хвастощів.

Тут потрібно дотримуватися балансу. Ми не можемо повністю ігнорувати свою зовнішність, адже наша неохайна зовнішність також приверне увагу.

Одні люди, будучи байдужі до своєї зовнішності, впадають в крайність, доводячи іншим, що вони дуже духовні. Але це всього лише чергова форма гордості і самоправедності. Бог хоче, щоб ми не впадали у крайнощі, а намагалися прославляти Його у всьому, що ми робимо.

Тому, сестрам не слід впадати у крайнощі. Особливо це стосується заміжніх сестер. Після заміжжя не потрібно дозволяти собі припиняти стежити за своєю зовнішністю. Потрібно бути красивою для свого чоловіка, при цьому зберігаючи розсудливість (деякі жінки, навіть християнки, бувають настільки поглинені своєю зовнішністю, що це стає ідолом в їх житті).

Заборона дорогого одягу (2:9)

У дні Павла жінки, одягаючись в дорогий одяг виставляли напоказ своє багатство і привертати до себе увагу. Дорогі сукні, які носили багаті жінки, могли коштувати до 7000 динарів. Для порівняння, середній денний заробіток

звичайного працівника становив один динарій. Якби багата жінка прийшла на служіння в дорогому платті, це б перемкнуло увагу людей на неї. У коментарі Джона Мак-Артура на Перше послання до Тимофія ми читаємо наступне:

«Носіння дорогого одягу та коштовностей, що відволікали увагу від Господа, було явно недоречно для жінок в церкві. Вони повинні були проявляти скромне благочестя, а не виглядати, як блудниці або язичниці, які намагаються справити враження. Поява в церкві в такому вигляді, в кращому випадку відволікало від поклоніння Богові, а в гіршому - було спробою спокусити чоловіків».

Існує величезна різниця між тим, щоб одягатися привабливо, і одягатися з метою привернути до себе увагу.

Якщо ми подивимося на ключові слова в цьому уривку, такі як «прикрашати», «сором'язливість», «цнотливість», «пристойно», ми побачимо, що ці слова належать до таких якостей, як скромність, порядність, смиренність і самоконтроль. Ось, до чого заохочує в цих віршах апостол Павло.

Висновок

Отже, з Першого послання до Тимофія і Першого послання Петра ми зрозуміли, що нам слід одягатися пристойно і, відповідно, скромно, проявляючи смиренність і самоконтроль.

Замість того, щоб привертати увагу до себе і свого зовнішнього вигляду, ми повинні прославляти Господа. Замість того, щоб догоджати собі в тому, як ми одягнені, ми повинні

догоджати Господу. Замість того, щоб нескромно одягатися, ми повинні одягатися так, як велить нам Боже Слово. Жіноча краса повинна залежати не від зовнішніх прикрас, а від характеру, що приносить славу Богу. Коли ми спілкуємося з іншими людьми або хтось вперше зустрічає нас, вони повинні в першу чергу побачити в нас дію Божу (в нашому характері, в нашій мові, в нашому лагідному і мовчазному дусі), а не наш супермодний одяг.

Бібліографія

Алворд, Брюс. Пасторские послания. Ирпень: Ирпенская Библейская Семинария, 2013.

Барбиери, Луис, младший. «1 Послание к Тимофею». Толкование новозаветных посланий и Книги Откровения. Ред. Платон Харчлаа. Перевод Ирины Череватой. Ашфорд, Конн.: Славянское Миссионерское Издательство, 1992.

Бентли, Майкл, Жить для Христа в языческом мире 1 и 2 Послание Петра, пер. с англ. Д.Ф. Ткаченко. Харьков: «Библос», 2002.

Мак-Артур, Джон. Толкование книг Нового Завета, 1-е послание к Тимофею. Перевод О. Рубель. Славянское Евангельское Общество, 2002.

_____. Толкование книг Нового Завета, 1-е послание к Петру. Перевод С. Омельченко. Славянское Евангельское Общество, 2004.

Найт, Томас. Експозиція пасторських послань. Переклад з англійської Н. Дмитряха. Вінниця: ВБІ, 2009.

Новый Библейский Комментарий ч.3 , пер. с англ. А.А. Баев, Т.Г. Батухтина. Санкт - Петербург: «Мирт», 2001.

«Одежда» в Словарь Библейских образов, под общей редакцией Лиланда Райкена, Джеймса Уилхойта, Тремпера Лонгмана III, перевод Скороходов Б.А. С.-Петербург: «Библия для всех», 2008.

Прокопенко, Алексей. Бытие: Комментарий. Санкт-Петербург: «Библия для всех», 2014.

Роджерс-младший, Клеон Л. и Клеон Л. Роджерс III. Новый лингвистический и экзегетический ключ к греческому тексту Нового Завета. Редактор Ю.А. Цыганков.

Перевод О. А. Рыбаковой. Санкт-Петербург: Издательство «Библия для всех», 2001.

Ринекер, Фриц и Герхард Майер. Ред. Библейская энциклопедия Брокгауза. Пер. с нем. В. М. Иванова, А. А. Карельского и Д. В. Щедровицкого. Кременчуг, Укр.: «Християнська зоря», 1999.

Уирсби, Уоррен, Комментарий на Ветхий Завет. Пер. с англ., О. А. Рыбаковой. Санкт-Петербург: «Библия для всех», 2011.

МЕДІА СЛУЖІННЯ В ЦЕРКВІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

*Логвіненко Богдан Ігорович
Доктор філософії з соціальних та поведінкових наук
Декан факультету медіа служіння
Вінницької Біблійної Семінарії*

*«І не запалюють світильника, щоб поставити його під посудину, але на
свічник, і світить воно всім у домі.»*

Євангеліє від Матвія 5:15

Так чи інакше сучасний світ змінюється завдяки швидкому розвитку сучасних технологій. Церква як виконавець Великого поручення стикається з новими викликами та можливостями, де перед служителями стоїть питання, які інструменти використовувати та як благовістити та доносити людям Євангеліє. В Біблії ми не зустрічаємо з вами згадувань про смартфони, соціальні мережі чи медіа служіння, однак саме Біблія дає ті основоположні принципи, щоб впливати на світ, розвивати своє служіння та досягати ще більше людей для Христа.

У попередній статті ми розглянули актуальність використання інструментів медіа служіння у євангельських церквах де визначили, важливість та невід'ємність медіа служіння від служіння сучасної євангельської церкви. В цій статі ми розглянемо деякі з викликів та можливостей, які дозволять розширити організаційні можливості вашої церкви та ознайомлять вас із різними інструментами для покращення роботи церкви. У матеріалі розглянемо ці виклики, можливості та як саме церкви можуть використовувати медіа для розширення Царства Божого, як саме вони можуть бути більш відкритими, сучасними, та як освіта в сфері медіа може допомогти церковним служителям впроваджувати інновації в діяльність церкви.

1. Виклики медіа служіння:

Для початку визначимо термінологію: виклики це проблемні ситуації від розв'язання яких залежить подальше функціонування системи. Тобто, в контексті медіа служіння це - проблемні ситуації, вирішення яких є ключовим для подальшого функціонування церковної взаємодії з людьми в сучасному суспільстві. Це поняття включає проблеми технічної складової, комунікаційних стратегій, а також фінансових обмежень. Вирішення цих викликів є важливим завданням для команди служителів церкви для забезпечення успішного медіа служіння та сприяння розвитку церковного служіння. Один із важливих тезисів який ми розглянемо далі, звучить як:

«Не використання – втрата можливості.»

В Євангелії від Матвія у 25 розділі, ми зустрічаємо цікаву притчу про господаря, який дав своїм слугам різну кількість талантів і пішов у від'їзд. Ті, хто мудро використав свої таланти, були винагороджені, а той, хто не використав свій талант, був покараний. Те, що сьогодні має церква це можливості – які ми не використовуємо, іноді прикриваюся

страхом чи лінню, в той час як інші використовують і досягають великих результатів. Використання медіа сьогодні є ключовим елементом стратегії церкви, яка дозволяє їй залишатися на чолі сучасних тенденцій та взаємодіяти зі світом на їхній мові.

Використання медіа в церквою як ознака:

1.1 Сучасності церкви

Більшість служителів може асоціювати слово "сучасність" з гріховністю, але це не завжди вірно. Фактично, бути сучасним не обов'язково означає приймати негативні аспекти сучасного світу. Скоріше, це означає відповідати потребам і сподіванням сучасних людей, залишаючись вірними Слову Божому, духовним цінностям та звичаям. Христос був сучасним проповідником свого часу Він використовував сучасні для свого часу засоби комунікації, такі як притчі, публічні виступи та образні постановки, щоб передати людям Євангелію.

«І не вливають вина молодого в старі бурдюки, а то бурдюки розірвуться, і вино розіллється, і бурдюки пропадуть; а вливають вино молоде до нових бурдюків, і одне й друге збережено буде.»

Євангеліє від Матвія 9:17

Церква може бути сучасною, пропонуючи підтримку тим хто цього потребує, а також використовуючи інструменти медіа для спілкування з ними. Сучасні засоби комунікації дозволяють церкві легше досягати людей та комунікувати з ними. А бути сучасним для церкви означає адаптуватися до змін у суспільстві та використовувати сучасні інструменти для досягнення своїх цілей. Медіа є одним із засобів, які допомагають церкві залишатися актуальною та впливати на своїх послідовників у сучасному світі.

***1.2 Присутності поряд з людьми
(можливість піти туди де люди) це
дає можливість впливати на людей***

Медіа дозволяють церкві бути присутньою поряд з людьми там, де вони знаходяться. Це особливо важливо для людей, які не мають можливості відвідувати церкву особисто. Медіа дозволяють церкві спілкуватися з такими людьми, надавати їм духовну підтримку та заохочувати їх до духовного зростання.

Використання трансляцій дозволило церквам в тяжкий період коронавірусу не зупинити служіння церкви а трансформувати до нових

реалій. Так само слабкі чи хворі члени церкви мають можливість онлайн відвідувати служіння та бути в курсі останніх новин церкви.

Тож ідіть, і навчіть всі народи, християни їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку! Амінь. Матфія 28:20.

Христос не казав чекати, поки люди прийдуть у наші зібрання він вчив іти до людей та проповідувати Слово Боже. Іншими словами інтернет простір це нова географія для церкви, як місце де збирається багато молоді. Втрачаючи цю можливість ми втрачаємо і цих людей.

Зрозумівши, що географія проповіді учнів може обмежитися тільки Ізраїлем або Палестиною, Христос чітко зазначив: Та ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього краю землі. Книга Дії Святих Апостолів 1:8.

Що означає «До краю землі», чи є край у круглої землі? Звісно ж, ні, те може означати тільки одне - не зупиняйтесь в проповіді Євангелії, йдіть до людей та навчайте їх. Чи є небезпеки на шляху досягнення

грішників? Так. Чи треба їх боятися? – Ні.

Оце посилаю Я вас, як овець між вовки. Будьте ж мудрі, як змії, і невинні, як голубки.

Євангеліє від Матвія 10:16

Нехай Господь дасть мудрості та сміливості служителям, щоб правильно розуміти час в який ми живемо та розумно використовувати наявні ресурси для більш ефективного служіння нашому Господу.

1.3 Відкритості церкви

Церква повинна служити прикладом прозорості та відкритості перед суспільством, бо там, де є гріх чи неправда, люди зазвичай намагаються сховати свої дії. Церква Божа не зазнає страху перед іспитами, труднощами та іншими викликами сучасності, оскільки її головна мета полягає в проповіді Царства Небесного. Саме медіа створюють можливість церкві бути більш відкритою перед світом.

Медіа дозволяють церкві ділитися своїми цінностями, вченням та діяльністю з широкою аудиторією. Вони надають змогу звертатися до різних культур і релігійних традицій, ділитися історіями та свідченнями віруючих. Така відкритість допомагає

будувати міцні стосунки зі суспільством та показує, що церква є відкритою для діалогу та співпраці.

Використання медіа для відкритості дозволяє церкві розповідати про свою місію та служіння, а також сприяти освіті та розвитку віруючих. Медіа надають можливість церкві реагувати на сьогоденні події та виклики, коментувати їх з позиції християнської віри та цінностей.

І найголовніше, відкритість церкви в медіа сприяє побудові довіри та відкритого діалогу з людьми. Це дозволяє церкві бути ближчою до тих, кого вона досягає, а медіа стає мостом між церквою і сучасним світом, що сприяє взаєморозумінню, відкритому спілкуванню та сприяє розширенню впливу церкви в сучасному суспільстві.

2. Можливості медіа служіння

2.1 Використання різних онлайн інструментів для покращення роботи церкви:

На сьогоднішній день, можливості використання різноманітних сервісів та продуктів досягли свого піку. Сьогодні ми можемо користуватися найрізноманітнішими сервісами та

продуктами, які пропонують безліч можливостей для організації особистого життя служителя чи веденню адміністративних справ церкви.

Завдяки відкритій конкуренції, користувачі можуть вибирати серед різноманітних інструментів, ресурсів та платформ, не турбуючись про фінансові обмеження. Цей великий вибір відкриває безліч можливостей для організацій та церков, щоб оптимізувати свою роботу, покращувати комунікацію та впроваджувати нові технології, не навантажуючи бюджет.

Думаю не треба багато говорити, про використання церквою саме ліцензованих чи безкоштовних аналогів в будь якій діяльності церкви. Використання не ліцензованого ПО є звичайний гріх крадівництва, який засуджує Святе Писання. Тому перед віруючими постає вибір чи купувати (ліцензію, доступ чи підписку) чи використовувати безкоштовні аналоги.

Далі розглянемо загально відому інструменти, використовуючи які служителя можуть якісніше організовувати свою роботу та служіння людям.

Органайзери адміністративної роботи

Trello: це онлайн-органайзер дозволяє ефективно організовувати роботу, створювати списки та спільно працювати над задачами. Він ідеально підходить для планування подій, служіння та спільного ведення документації.

Google Calendar: Зручний інструмент для планування подій, конференцій та служінь. Google Calendar дозволяє легко ділитися графіком подій з учасниками та автоматизувати нагадування. Використовуючи всі інструменти Google можна ефективно працювати над презентаціями, документами чи церковною бухгалтерією.

Месенджери

Telegram: Захищений месенджер, який дозволяє не лише обговорювати питання внутрішньої організації церкви, а й створювати групові чати для спілкування зі служителями різних напрямків роботи церкви. Завдяки своїй хмарній технології Telegram можна використовувати, як базу для зберігання необхідних даних (до 2 гігабайт на безкоштовній версії) наприклад аудіо записів Богослужінь,

чи фотографій – надаючи доступ необхідним користувачам.

Monday task – планер та месенджер в одному застосунку, який дозволяє робити довготривале планування роботи, слідкувати за контролем виконання задач та спілкуватися в рамках поставлених задач.

Створення візуального контенту

Canva: Завдяки цьому сервісу (який доступний на різних платформах та і онлайн) церква може легко створювати графічний контент для анонсів подій, презентацій та інформаційних матеріалів.

Clipchamp - це простий та безкоштовний онлайн відео редактор, де можна швидко та якісно змонтувати відео самостійно або довірити це технологіям штучного інтелекту. Не залишає водяних знаків і не загрузає пам'ять вашого пристрою.

Всі перераховані вище інструменти є мультиплатформеними, тобто можуть використовуватися на будь-яких пристроях і не вимагають великих потужностей чи особливих знань, по будь-якому вищенаведених інструментів в YouTube можна знайти відео уроки які навчають вас більш ефективно звершувати своє служіння.

2.2 Медіа грамотність: Перевірка інформації на предмет правдивості.

Неможливо не погодитися що, у сучасному світі медіа відіграють визначальну роль у формуванні світогляду та сприйнятті інформації. Особливо важливо в церковному середовищі розуміти, що вірогідність та якість інформації має значення не тільки для нашого суспільного життя а і може нести вплив на розвиток духовного життя та взаємодії церкви зі світом. Медіа грамотність та відповідальне розповсюдження інформації стають важливими елементами для сучасної церкви.

Правда та істина: хто як, не віруючі є головними захисниками цих доктрин. Але диявол бажає годувати своїх послідовників – неправдою. Віруючі повинні мати холодний розум та інструменти за для протистояння цього.

Медіа грамотність як інструмент впливу: Однією з ключових складових відповідального використання медіа є грамотність у його використанні. Це включає в себе уміння розрізняти надійні джерела від неперевіраних, розуміння механізмів формування інформаційних потоків та здатність передбачати можливі наслідки розповсюдження певної інформації.

Усе це ставить перед служителями велику відповідальність за те, як він особисто використовує сучасні медіа засоби та який вплив формує на власну спільноту. Знання медіа грамотності допоможуть служителю бути джерелом правдивої інформації та правильно допомогти вірянам стати свідомими громадянами, що несуть відповідальність за свої слова та дії.

2.3 Медіа освіта в Україні. Де можна в Україні вивчитися на медіа в семінарії.

Багато хто говорить про християнську медіа освіту, проте ця галузь знаходиться на етапі свого формування в Україні. У наш час, коли медіа відіграють ключову роль у формуванні світогляду і взаємодії зі суспільством, важливо мати якісну та духовно орієнтовану медіа освіту.

Вінницька Біблійна семінарія перша семінарія в Україні, як впроваджує курс в «Основ медіа служіння» як обов'язковий предмет для всіх програм навчання. Для тих, хто бажає більш поглиблено служити Богу в цій сфері пропонується окрема програма на факультеті «Медіа служіння», як включає в себе повний спектр навичок – від базових (створення новин) до високорівневого

просування в мережі з метою розповсюдження Слова Божого по соціальним мережам. Ця програма призначена для членів церкви, кваліфікованих медіа-спеціалістів та осіб, які прагнуть використовувати медіа для особистого служіння.

Програма складається з двох основних частин: технічна та духовна частина де на протязі двох років (10 сесій) студенти опанують багато корисних навичок та якісну духовну основу. Серед духовних предметів: Догматика, Місія та Євангелізм, Основи душеопікунства та Богослов'я. Серед технічних: Основи медіа-служіння, медіа стратегія, особистий бренд та основи дизайну, створення відео контенту та основи відеомонтажу, робота з проектором та трансляції, основи фотографування, соціальні мережі та таргетована реклама, медіа-грамотність та інформаційна гігієна.

Ще декілька євангельських баптистських семінарій в Україні мають подібні факультети, або програми, всі вони надають базові знання для роботи з відео- та аудіоапаратурою, виконання монтажу відео- та аудіозаписів, а також правил роботи з освітленням. Тобто, ті знання які допоможуть церкві почати якісно комунікувати зі своїм оточенням в

соціальних мережах. Хоча християнська медіа освіта в Україні знаходиться на етапі свого становлення, програми в семінаріях вже надають можливість отримати якісну підготовку в цій галузі.

Тож враховуючи важливість медіа у сучасному світі, християнська спільнота повинна взяти на себе відповідальність за розвиток цієї сфери, щоб мати свою наукову базу та викладачів для якісного впливу на світ. А нам, як служителям, від яких залежить майбутнє наших церков важливо вже забезпечити наші церкви професійними та духовними служителям, які будуть світлим світлом у медійному просторі та прославлять Христа через використання сучасних технологій. Тож задача служителів усвідомити важливість, визначити кандидата і благословити на навчання представників своєї церкви.

Висновки:

Підсумовуючи можна сказати, що медіа служіння в церкві представляє собою складну та одночасно цікаву сферу служіння Богу, яка відкриває перед служителями необмежені можливості для впливу та побудови відносин. В той час як існують виклики, такі як відсутність розуміння використання медіа, потреба церкви у розробці сучасних підходів служіння людям, тож маючи належні знання та розуміння, церкви можуть успішно подолати ці труднощі.

Важливим аспектом є розвиток медіа грамотності серед церковних лідерів та віруючих, щоб ефективно використовувати різноманітні онлайн інструменти. Другою задачею є підвищення рівня медіа освіти в Україні, та розвитку напрямків цієї сфери, формуючи якісних медіа служителів для церковних громад.

Література

- Douglass, David. "Wired for Ministry: How the Internet, Visual Media, and Other New Technologies Can Serve Your Church." Abingdon Press, 2004.
- Smith, Quentin J. "The New Media Frontier: Blogging, Vlogging, and Podcasting for Christ." Crossway, 2008.
- Quicke, Michael. "Media Ministry Made Easy: A Practical Guide to Visual Communication." InterVarsity Press, 2003.
- Clementson, Andrew P. "Preaching and the Media: A Handbook for Media Ministry and Communication." Wipf and Stock Publishers, 2013.

- Snavely, Lois K. "Media Strategies for Church Growth." Abingdon Press, 2002.
- Prieto, Ed. "Media Ministry: An Introduction to Church Media." CreateSpace Independent Publishing Platform, 2015.
- Bruce, Brian. "Digital Church: Social Media and the Church of Christ." iUniverse, 2011.
- Clementson, Andrew P., and Michael Collie. "Preaching With Sacred Fire: An Anthology of African American Sermons, 1750 to the Present." Wipf and Stock Publishers, 2010.
- Ward, Michael P. "The New Media Ecosystem: What Every Church Leader Should Know." Cascade Books, 2020.
- Whitaker, Richard A., and E. Michael Canaris. "The Media and the Message: Communicating the Gospel in the Digital Age." Baker Academic, 2016.

ВЕЛИЧ БОЖОЇ СИЛИ, ЯВЛЕНОЇ В БЛАГОДАТНОМУ СПАСІННІ ГРІШНИКА

Ліпич Віталій Володимирович
Бакалавр пасторського служіння
Декан молодіжної програми in Lumin Scriptura

Один з найвиразніших і найбільш змістовніших текстів Нового Заповіту, в якому описується духовна смерть і духовне воскресіння віруючих, знаходиться в посланні до Ефесян 2:1-10. Даний уривок Писання показує те, як на чорному фоні гріховності людей ще більш яскраво сяє Божа суверенна і рятівна благодать, проявлена до грішника. Спочатку апостол показує глибину гріховної прірви, з якої Бог витягнув віруючих (Еф. 1:1-3), а потім ту висоту, на яку Він возніс віруючих (Еф. 2:4-10). На початку четвертого тексту показаний різкий контраст між тим, ким були віруючі в минулому (Еф. 2:1-3), і тим, ким вони стали в теперішньому завдяки Божій благодаті (Еф. 2:4-10). Джон Стотт так описує контраст між минулим і теперішнім положенням віруючих:

«Павло спочатку занурюється в глибину песимізму, розглядаючи стан людини, а потім злітає до вершини оптимізму, вказуючи на велич і силу Бога. У цьому поєднанні відчаю і віри полягає протверезний реалізм Біблії. Павло показує живий контраст між тим, що є людина за своєю природою, і тим, ким вона стає по благодаті»

Близьким контекстом для тексту 2:1-10 є молитва апостола Павла за віруючих в Ефесі, записана в першому розділі (1:15-23). В своїй молитві Павло говорив про велич Божої сили, явленої в воскресінні Христа з мертвих (Еф.1:19-20). В досліджуваному тексті показана та ж сама велич Божої сили, явлена в воскресінні віруючих від духовної смерті, тобто в їхньому спасінні (Еф.2:5). Таким чином, зв'язок між цими двома уривками очевидний: Ісус Христос був мертвим, але Бог воскресив і звеличив Його (Еф. 1:20-22); віруючі були духовно мертвими, але Бог воскресив і звеличив їх з Христом (Еф. 2:5-6).

В даній статті буде розглянуто Павлове описання спасіння віруючих, яким вони володіють завдяки Божій благодаті і могутності Його сили, з точки зору їх старого і нового життя..

Старе життя віруючих: мертві для Бога

В першому розділі послання до Ефесян апостол Павло прославляє Бога за духовні благословення, даровані віруючим в Ісусі Христі (Еф. 1:3-14), і молиться про те, щоб віруючі усвідомили своє положення і ті великі багатства Божої благодаті, якими вони володіють через Божого Сина (Еф. 1:15-23). В другому розділі апостол говорить про велич Божої сили, явленої в спасінні грішників. Цією силою спасенні вірують в Бога (Еф. 1:19). Це та сила, яка воскресила Христа з мертвих (Еф. 1:20). І це та сила, яка воскрешає духовно мертвих людей (Еф. 2:5).

В текстах з першого по третій Апостол Павло описує жахливе і безнадійне положення віруючих людей в минулому і розкриває три істини про їх гріховне і старе життя: стан віруючих в минулому, спосіб життя віруючих в минулому і Божа оцінка віруючих в минулому.

Стан віруючих в минулому

Апостол Павло звертається до ефесян словами: «І вас, що мертві були» (Еф. 2:1a). Перший текст другого розділу розпочинається з єднального сполучнику «і». Сполучник «і» вказує на те, що в другому розділі апостол Павло продовжує розвивати думку першого. Він продовжує говорити про велич Божої сили. В першому розділі велич Божої сила проявилася в воскресінні Христа з мертвих (Еф. 1:20), а в другому –

ця ж сама велич Божої сила проявилася в воскресінні грішників від духовної смерті (Еф. 2:1-10).

Фраза «І вас, що мертві були» (Еф. 2:1a), якою апостол Павло характеризує минулий стан віруючих людей, буквально звучить: «вас суцільно мертвих». Уоллас вважає, що досліджувану фразу можна перекласти «хоча ви були мертві». Причиною такого стану є гріховність, успадкована від праотців Адама і Єви (Бут. 2:17; Рим. 5:12). Гріх не просто поранив людину, а привів її до стану смерті.

Яку смерть має на увазі апостол Павло? Ймовірно, що мова йде не про фізичну, а про духовну смерть, оскільки в наступних текстах про мертвих двічі сказано, що вони «проживали» (Еф. 2:2-3). Іншими словами, апостол Павло говорить, що життя невірних людей – це життя духовних мертвеців. Грішник мертвий, будучи живим. Духовно мертві люди живі фізично. Вони рухаються, дихають, працюють, але при цьому являються мертвими для Бога.

В чому полягає сутність духовної смерті? Однією з перших ознак фізичної смерті є відсутність реакції тіла на будь-які подразники. Так і духовні мертвеці абсолютно не реагують на Бога і Його істину. Також духовна смерть означає, що грішник не має спілкування з своїм Творцем. Подібно тому, як фізично мертві позбавлені спілкування і єднання з живими, так і духовно мертві не мають єднання і спілкування з Живим Богом. Беркхов визначає духовну смерть як відокремлення від Бог і Його гнів.

Фраза «через ваші провини й гріхи» (Еф. 2:16) вказує на те, що смерть діє «в сфері провин і гріхів». «Мертві» – це стан ефесян до отримання спасіння; «через провини й гріхи» - сфера їх проживання. Таким

чином, кожна людина по своїй природі є духовно мертвою і цілком зіпсуютою гріхом. Вона не може і не хоче спасти себе саму. Для цього потрібне Боже втручання і Його сила, яка здібна воскрешати з мертвих (Еф. 2:5).

Спосіб життя віруючих в минулому

В першому вірші апостол говорив про внутрішній стан віруючих людей в минулому, а в другому і третьому про їх зовнішню поведінку. Життя людей в стані духовної смерті описується за допомогою трьох фраз: за звичаєм віку, за волею князя, у пожадливостях тіла (Еф. 2:2-3).

Жили за звичаєм віку

Апостол Павло пише: «в яких ви колись проживали за звичаєм віку цього...» (Еф. 2:2а). Грішники жили в «провинах і гріхах» (Еф. 2:16) за звичаєм віку, тобто за ідеологією цього світу (Еф. 2:2а). Дієслово «проживали» означає «ходити», «вести спосіб життя». Головний принцип, яким керуються духовно мертві, це звичаї світу. Слово «світ» (κόσμος) має різні значення в залежності від контексту. В даному випадку під словом «світ» слід розуміти світський порядок, світську систему цінностей, світський спосіб життя.

Жили за волею сатани

Невіруючі жили не лише за звичаєм віку, але й за волею князя цього віку, цебто диявола: «за волею князя, що панує в повітрі, духа, що працює тепер у неслухняних...». (Еф.2:2). Сатана названий «князем», в якого є сфера чи область свого панування. Фраза «за волею» несе в собі ідею, що грішники являються добровільними рабами сатани і виконують його волю.

Згідно досліджуваного тексту, сатана «панує в повітрі». Другий текст більш точніше можна перекласти так: «Ви колись ходили згідно [волі] правителя царства повітря». Грецьке слово, яке перекладене як повітря, означає нижні небеса, небесну сферу, близьку до землі, яка часто розглядалася як місце перебування злих духів.

Наступна фраза «духа, що працює тепер у неслухняних» є складною для розуміння. Слово «духа» можна розуміти як додаткове пояснення до слова «князя». Згідно такого пояснення текст мав би звучати так «князя... тобто духа». З іншої сторони, слово «духа» може описувати того, хто підкоряється князю. Згідно такого пояснення сатана є князем і над

повітрям, і над духом. Даніел Уоллас вважає, що друга точка зору краща і пояснює дану трудність наступним чином:

Тут значення підпорядкування можна було б висловити так: «правитель, що панує над царством повітря, над духом...» Хоча деякі приймають πνεύματος за додаток в родовому відмінку до слова ἄρχοντα, семантично це неможливо, оскільки подібне не може мати місце, коли обидва іменники являються одухотвореними. Таким чином, ідея цього тексту полягає в тому, що диявол контролює невіруючих як зовні (оточення чи царство повітря), так і внутрішньо (настрій чи дух).

Далі апостол Павло описує сатану як того, хто «діє у неслухняних». На місці слова «неслухняних» в оригіналі стоїть фраза «сини непокори». Фраза «сини непокори» є єврейським висловом, що вказує на тих, чиєю основною рисою є непокірність. Причому мова йде про свідому і активну непокору Богові.

Жили у пожадливостях тіла

Духовно мертві люди жили не лише за звичаєм віку і за волею диявола, а ще й у пожадливостях тіла: «між якими й усі ми проживали колись

у пожадливістях нашого тіла, як чинили волю тіла й думок» (Еф.2:3). Тобто їх поведінка була направлена на задоволення тілесних бажань. Слово «пожадливість» (ἐπιθυμίας) перекладається як «бажання або хіть» і відноситься до будь-яких нахилів і бажань, тобто не лише до тілесної пожадливості. Слово «тіло» (σάρξ) має різні значення в залежності від контексту. В даному випадку під «тілом» апостол Павло має на увазі сутність людини в стані гріха. Мова йде про людську гріховну природу, не оновлену Божою благодаттю.

Божя оцінка віруючих в минулому

Завершуючи описання стану і способу життя грішників, Павло відкриває ще одну гірку правду, яка полягає в Божій оцінці чи в Його реакції на духовно мертвого чоловіка: «і з природи були дітьми гніву, як і інші» (Еф.2:3в).

В розумінні багатьох людей Божий гнів асоціюється з людським і тлумачиться як безпідставний спалах лютості. Однак це зовсім не так. Божий гнів – це обґрунтована і справедлива реакція на гріх і грішника (Рим. 1:18). Гнів, це прояв активного суду Бога, що виноситься проти всіх форм гріха та зла, і є доказом Його

абсолютної святості (пор. Рим. 1:18; 2:5, 8; 3:5; 4:15; 5:9; 9:22; 12:19; 13:4, 5).

В слові ὀργῆς (гніву) використовується родовий відмінок призначення або цілі, тому дану фразу можна ще перекласти як «діти, призначені для гніву». Діти гніву – це ті, хто по справедливому призначенню випробовують на собі праведний гнів Святого Бога, направлений проти гріха. Апостол підкреслює, що «дітьми гніву» віруючі були «з природи». «З природи» по іншому можна сказати «з народження». Люди народжуються грішниками і гнів Божий перебуває на них вже з моменту їх народження.

Отож, в Еф. 2:1-3 представлений жахливий і безнадійний образ невідроджених людей, які не заслуговують нічого, крім Божого гніву. Однак картина не закінчується описом Божого гніву. В текстах 4-10 показано те, як Бог по Своїй благодаті воскрешає мертвого грішника і дає йому нове життя з Христом.

Нове життя віруючих: живі для Бога

В текстах 2:1-3 апостол говорив про минуле старе життя віруючих людей – вони були духовно мертвими грішниками. В текстах 2:4-10 апостол говорить про нове життя віруючих в теперішньому – вони спасенні благодаттю. Описуючи нове життя віруючих, Павло показує ряд моментів, що стосуються їх спасіння: причину, спосіб, мету, природу і результат.

Причина спасіння

Четвертий текст розпочинається з фрази «Бог же». Все те, що Бог в Своїй любові і благодаті зробив для віруючих різко контрастує з безнадійним положенням грішників, описаним в 2:1-3. Сполучником «же» Павло по суті говорить: ефесяни, ви були духовно мертвими і заслуговували лише на Божий гнів, але, всупереч тому, ким ви були, Бог вирішив полюбити і спасти вас.

Перше слово в четвертому тексті – це слово «Бог». Поміщаючи слово «Бог» на початку, Павло цим самим робить акцент на Його ролі, оскільки саме Він є головним діючим суб'єктом

в усьому цьому абзаці (Еф. 2:4-10). Бог є ініціатором спасіння грішників.

Далі Павло характеризує Бога як Того, Хто «багатий на милосердя» (Еф. 2:4а). Боже милосердя є причиною всього того, про що Павло напише нижче (Еф. 2:4-10). Слово «багатий» означає безмежний, неосяжний і незбагнений у свої повноті. Слово «милосердя» в Новому Заповіті розуміється як незаслужена доброта по відношенню до грішника. Таким чином, причина спасіння грішника не в його привабливості, адже він був мертвим і зіпсутим, а в Божому милосерді і в Його любові до грішника «через Свою превелику любов, що нею Він нас полюбив» (Еф.2:4). Духовно мертвий грішник нічим не заслужив «превелику любов Бога», але всупереч всьому, яким він був, Бог полюбив його і дав нове життя.

Спосіб спасіння

Спосіб спасіння описується за допомогою трьох дієслів: оживив, воскресив, посадив (Еф. 2:5-6). Цими словами апостол Павло описує дії Бога по відношенню до духовно мертвих людей. Цікаво, що в грецькому тексті всі три дієслова мають приставку *συν*. Слова в поєднанні з *συν* вказують на відносини між Христом і віруючими, і

на участь Христа. Цим апостол Павло показує те, що Бог Отець робить віруючих учасниками тих дій, які він звершив для Свого Сина – воскресив і посадив Його на небесах (Еф. 1:19-20). Тому в тексті тричі підкреслюється, що Бог віруючих «оживив із Христом», «із Ним воскресив», «із Ним посадив».

Бог оживив віруючих з Христом

В Еф. 2:5а апостол Павло звертається до ефесян словами «і нас, що мертві були через прогріхи, оживив разом із Христом». В даному випадку сполучник «нас» підкреслює зв'язок юдеїв і поган. Слово «оживив» означає «оживляти з кимось» і передає ідею близьких відносин віруючих з Христом, адже вони оживлені саме з Ним.

Чудо оживлення Богом мертвого грішника змушує Павла перервати хід думок, щоб сказати «спасенні ви благодаттю» (Еф. 2:5б). Будучи оживленими з Христом, віруючі отримали абсолютно незаслужене спасіння. Оживлення, як і всі інші дії Бога, які Він звершив для спасіння грішника, є даром Його благодаті.

Бог воскресив віруючих з Христом

Бог не лише оживив віруючих з Христом, а й воскресив їх з Ним (Еф. 2:6а). Ці слова відносяться до історичних подій в житті Христа: Його воскресінню з мертвих і воцарінню на престолі Отця (Еф. 1:19-20). Ці ж самі дії Бог звершив і для віруючих. Між Христом і віруючими є єдність, так що сказане про Спасителя відноситься і до спасених.

Бог посадив віруючих на небесах з Христом

Як і в випадку з словом «воскресив» слово «посадив» також відноситься до того, що Бог зробив для Свого Сина (Еф. 1:19-20). Дієслово «посадив» стоїть в часі аорист і підкреслює абсолютний характер цієї обітниці, говорячи так, як нібито ця подія вже звершилась. Знаходитися на небесах – значить бути в сфері правління Бога, а не у владі сатани, в сфері духовного життя, а не духовної смерті. Словом «посадив» описується положення віруючих перед Богом. Ключем до текстів 5-6 є фраза «в Ісусі Христі». Саме в Ньому Бог оживив, воскресив і посадив на небесах.

Мета спасіння

Сполучник «щоб» вказує на мету спасіння, яке було описане вище за допомогою трьох дієслів. Сутність цієї мети виражена словом «показати», яке означає показувати, проявляти, демонструвати, доводити. Якщо основою спасіння є милість і любов (Еф. 2:4), то його метою – явлення великої благодаті Божої (Еф. 2:7). Фрази «у наступних віках» і «безмірне багатство благодаті Своєї в доброті до нас у Христі Ісусі» відповідають на запитання, що і коли показати. Божа ціль в спасінні грішника полягає в тому, щоб показати «безмірне багатого Своєї благодаті». Грецьке слово *υπερβαλλον*, перекладене як «безмірне» означає перевершувати, рясніти і використовується в значенні надзвичайний, незвичайний, видатний. Це безмірне багатство благодаті проявилось до віруючих в тому, що Бог оживив їх, воскресив і посадив на небесних місцях в Ісусі Христі. (Еф. 2:5-6). До слів, які вже використовувалися для описання благовоління Бога до віруючих, «милосердя», «любов» (2:4) і «благодать» (2:5), тепер додається слово «доброта» (в доброті), що позначає Божу співчутливу турботу про добробут людства.

Мета Бога в спасінні грішника – показати безмірне багатство Своєї благодаті «у наступних віках», тобто на протязі всієї вічності. Протягом всього часу і в вічності церква, це суспільство помилуваних бунтівників, створене Богом, щоб бути шедевром Його доброти. Таким чином, кінцева мета спасіння – Божа слава, про що було зазначено ще в першому розділі (Еф. 1:6, 12, 14).

Природа спасіння

В останніх двох реченнях уривку (2:8-10) Павло піднімає тему благодаті, про яку вже сказав вище (2:5, 7б) і пояснює природу спасіння по благодаті. Сполучник «бо» вказує на те, що тексти 8-9 служать поясненням безпосередньо попереднього твердження Павла про те, що Бог спас свій народ, щоб показати «безмірне багатство Своєї благодаті». Уоллас перекладає восьмий текст наступним чином: «По причині благодаті ви спасені за допомогою віри». Тут за допомогою фрази «благодаттю» описана причина спасіння віруючих, а з допомогою «через віру» – засіб.

Для того, щоб підкреслити, що спасіння дається тільки по Божій благодаті і через віру, Павло додає два

балансуючі негативи . Перш за все Пало говорить, що «це не від вас, то дар Божий». До чого стосується займенник тойто (це)? Що це – «благодать», «віра» чи «вся концепція спасіння»? Недолік першого і другого варіанту, що мається на увазі благодать і віра, в тому, що займенник тойто (це) – середнього роду, а іменники χάριτί і πίστης – жіночого. Таким чином, на рівні граматики сумнівно, щоб «віра» чи «благодать» були антецедентом слова тойто. Найбільш ймовірною є та точка зору, що тойто (це) відноситься до концепції спасіння в цілому . Таким чином, «це» (тойто) – це процес спасіння в цілому, який, звісно ж, включає в себе благодать як причину спасіння і віру як засіб для отримання спасіння.

Розвиток цієї думки, що спасіння – Божий дар (Еф. 2:8) продовжується в 9-у тексті, де Павло говорить: «не від діл, щоб ніхто не хвалився» (Еф. 2:9). Дане твердження повністю виключає діла як спосіб отримання спасіння. І дійсно, в світлі того, що вже було сказано про жакливе положення грішників поза Христом (Еф. 2:1-3), вони не могли звернутися до своїх діл як до підстави для спасіння. Божий намір в спасінні грішників по благодаті полягає в тому,

щоб виключити будь-яку людську похвалу «щоб ніхто не хвалився».

Результат спасіння

Закінчується дана тематична частина текстом, в якому показані результати чи плоди благодатного спасіння (Еф. 2:10). Тут, як і в тексті 8, розвиток думки продовжується через сполучник γάρ (бо). Даним сполучником Павло пояснює читачам, чому спасіння – це Божий дар, аж ніяк не пов'язаний з ділами людей. Причина полягає в тому, що спасіння віруючих людей – це результат роботи Бога «бо ми Його твориво».

Слово «твориво» зазвичай використовувалося по відношенню витворів мистецтва. Таким чином, віруючі є ніби витвором Божого мистецтва. Спасенні люди є новим творінням в Христі Ісусі. Мета Бога як раз і полягала в тому, щоб створити одне нове людство з євреїв і поган (Еф. 2:15).

Мета творіння спасених полягає в тому, щоб вони робили добрі діла «створені в Христі Ісусі на добрі діла». Оскільки віруючі є творінням Бога, то їх життя повинно характеризуватися добрими ділами, які в свою чергу є доказом спасіння. В Еф. 2:10 добрі діла – це загальний і

вичерпний вислів благочестивої поведінки. Про значення і роль добрих діл буде більш детально сказано в практичній частині послання.

Чинення добрих діл – це Божий задум для Його нового творіння «які (добрі діла) Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували». Буквально в оригіналі сказано, що Бог приготував добрі діла, щоб «ми в них ходили». На відміну від ходіння в провинах і гріхах (Еф. 2:2), тепер, коли віруючі стали новим творінням Божим у Христі Ісусі, вони призначені ходити в добрих ділах.

Висновок

Отож, в даній статті було проведене дослідження тексту Еф. 2:1-10, в якому показана велич Божої сили, явлена в спасінні грішника. Цей текст показує, що, хоча люди були духовно мертвими, знаходилися в глибокій гріховній прірві і заслуговували лише на Божий гнів, але Бог по причині Своєї великої любові і благодаті спас грішників могутністю Своєї сили, подарувавши їм нове життя з Ісусом Христом. Текст Еф. 2:1-10 є одним з найпрекрасніших уривків Писання, в якому показана велич християнського спасіння.

В закінченні позначимо ряд практичних застосувань:

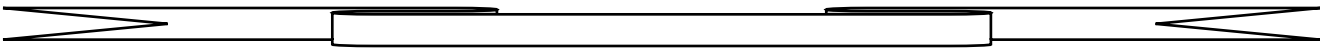
По-перше, віруючі повинні усвідомлювати те, ким вони були в минулому (Еф. 2:1-3), щоб цінувати те, ким вони стали в теперішньому завдяки Божій благодаті і величі Його сили (Еф. 2:4-9).

По-друге, віруючі повинні бути особливо вдячні за своє спасіння, усвідомлюючи те, що воно повністю є даром суверенної Благодаті Бога.

По-третє, незважаючи на обставини, віруючі можуть радіти славним спасінням і своєю ідентичністю в Христі, адже в Ньому вони оживлені, воскреслі і посаджені на небесах.

По-четверте, оскільки віруючі є новим творінням Бога, то повинні виконувати Його задум щодо свого життя, а саме – ходити в добрих ділах.

По-п'яте, віруючі повинні проповідувати про гріх і Божий гнів, адже грішник не відчує потреби в спасінні, якщо спочатку не усвідомить глибину свого безнадійного положення поза Христом.

Бібліографія

- Arnold, Clinton E. Ephesians: An Exegetical Commentary on the New Testament. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2010.
- Lincoln. Andrew T. Word Biblical Commentary : Ephesians, Word Biblical Commentary (Dallas: Word, Incorporated, 2002).
- O'Brien, Peter T. The Letter to the Ephesians. The Pillar New Testament Commentary, ed. D. A. Carson. Grand Rapids: Eerdmans, 1999.
- Turner, Max. «Послание к Ефесеянам». В Новый Библейский комментарий. 3 тома. Ред. Дональд А. Карсон и др. Пер. с англ. А. А. Баева и др. 527-559. Санкт-Петербург: Мирт, 2001.
- Беркхов, Луис. Систематическое богословие. Перевод с английского. Минск: Полиграф комбинат им. Я. Коласа, 2014.
- Генри, Мэтью. Толкование на книги Нового Завета. 6 томов. Gouda, Holl.: Dutch Reformed Tract Society, 2004.
- Еннс, Пол. Підручник з Богослов'я. Переклад з англійської Львів: Українська баптистська теологічна семінарія. Видавництво «Благовісник Галичини» (перше видання, 2003). Українська баптистська теологічна семінарія, 2017.
- Евангельский Словарь Библейского Богословия, ред., У. Эллуэлл, перевод с англ., В. Н. Гаврилова. Санкт-Петербург: «Библия для всех», 2000.
- Клеон Л. Роджерс–младший, Клеон Л. Роджерс III, Новый Лингвистический и экзегетический ключ к греческому тексту Нового Завета (Санкт-Петербург: «Библия для всех», 2001).
- Ллойд-Джонс, Мартин. Божий путь примирения. Харьков: «Библос», 2006.
- Мак-Артур, Джон Ф. Толкование книг Нового Завета, Послание к Ефесеянам. Минск: Славянское Евангельское Общество, 2002.
- _____. Учебная Библия с комментариями Джона Мак-Артура. Г.н.:

Славянское Евангельское Общество, 2004.

Макдональд, Уильям. Библейские комментарии для христиан. Новый Завет. Bielefeld, Ger.: Christliche Literatur-Verbreitung, 2000.

Новый Завет на греческом языке с подстрочным переводом на русский язык. СПб., 2001, главный редактор А. А. Алексеев, Российское Библейское общество, 2001, Послание к Ефесянам.

Стотт, Джон Р. У. Послание к Ефесянам. Библия говорит сегодня. Перевод с английского. Санкт-Петербург: Издательство «Мирт», 1999.

Уоласс, Даниел Б. Углубленный курс грамматики Греческого языка. Пер. с англ. Н. Б.

Тогобицкая, П. Б. Тогобицкий. Новосибирская библейская богословская семинария, 2010.

Хохнер, Гарольд У. Послание к Ефесянам. Толкование новозаветных посланий и книги Откровения. Ред. Платон Харчлаа, пер. И. Череватой. Ашфорд: Славянское Миссионерское Издательство, 1992.

БОГОСЛОВ'Я ПРИПОВІСТЕЙ СОЛОМОНА

Автор: Олександр Стиренко, MDiv
пастор церкви ЄХБ «Відродження» м. Гнівань
Декан та викладач ВБС

Приповісті Соломона одна з тих книг, яка в Старому Заповіті відноситься до літератури мудрості. За звичай її відносять до повчальної літератури. Звісно, що книга мудрості Соломона звертає увагу читача на аспекти життя, що стосується моралі та етики. Вона не торкається безпосередньо богословських тем, вона освітлює слухачам те, як необхідно поступати, а не те в що вірити. В багатьох читачів Біблії складається враження, що богослов'я не важливе. Неважливо знати який Бог, головне притримуватись християнської моралі. Проте ця книга багата богословським змістом. Вона відкриває характер Бога, Його дії та провидіння в житті людей, вказує на істинну праведність та мудрість. Про це буде висвітлено в даній статті. Ціль автора показати, що моральний аспект в житті віруючої людини невід'ємний від богослов'я і це можна побачити в книзі приповістей Соломона.

Сутність, характер та діяння єдиного істинного Бога

Книга Приповістей Соломона гранично богоцентрична, розкриває перед читачами сутність, характер і діяння єдиного істинного Бога. Якщо література мудрості інших народів визнавала існування багатьох богів, то ізраїльські приповідки виходять із ключової істини Мойсеевого об'явлення: «Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш Господь один!» (Повт. 6:4). Вони закликають покладати надію на Нього (ср. 22:17-19).

Книга притч розкриває характер Бога.

Вона називає Бога святим "Страх Господній початок премудрости, а пізнання Святого це розум," (9:10)

Вона вказує на всюди присутність Господа: "Очі Господні на кожному місці, позирають на злих та на добрих" (15:3)

Вона говорить про могутність і мудрість Бога, які виявились у створенні землі і неба: «Господь

мудрістю землю заклав, небо розумом міцно поставив.» (3:19).

Вона розкриває всезнання Господа: *«Шеол й Аваддон перед Господом, тим більше серця синів людських!» (15:11).*

Згідно з Книгою приповістей, Бог суверенно править Всесвітом.

Його задум охоплює всі земні події, і навіть зло підконтрольне Йому: *«Все Господь учинив ради цілей Своїх, і безбожного на днину зла.» (16:4).*

Боже провидіння керує всіма подіями людського життя: *«Розум людини обдумує путь її, але кроки її наставляє Господь.» (16:9).*

Він вершить суд, відновлюючи справедливість у людському суспільстві: *«Багато шукають для себе обличчя володаря, та від Господа суд для людини.» (29:26).*

Він чує молитву праведних (15:29), дає благодать смиренним (3:34), навчає мудрості тих, хто бажає до Нього прислухатися (2:6), і захищає тих, хто поступає непорочно (2:7-8). Тому Він заслуговує на повну довіру і надію на Нього у кожному дні життя: *«5 Надійся на Господа всім своїм серцем, а на розум свій не покладайся! 6 Пізнавай ти Його на всіх дорогах своїх, і Він випростує твої стежки.» (3:5-6).*

Правильні стосунки з Господом

Книга приповістей також навчає правильним стосункам з Господом. Притчі показують, як виконувати волю Божу і виявляти Його характер у різних обставинах життя, так щоб наші рішення завжди були до вподоби Йому

Правильні стосунки з Богом починаються зі страху Господнього. *«Страх перед Господом»* - це не відчуття страху перед Богом, як чогось страшного, а благоговіння перед Ним як перед чимось великим і нескінченно прекрасним. Це не відраза, яка відштовхувала б від Нього, а поклоніння, яке, навпаки, притягує до Нього. При цьому страх Господній це не просто поверхнева емоція, подібна до короткочасного переживання переляку, а глибинний стан душі, який впливає на все життя і поведінку людини.

Страх перед Богом, згідно з Книгою приповістей, включає цілий комплекс переконань, відносин і дій:

- 1) **вольове рішення** (пор. 1:29: *«...і не вибрали страху Господнього»*);
- 2) **бажання пізнавати Бога** (2:5: *«...тоді зрозумієш страх*

Господній і знайдеш ти
Богопізнання»);

- 3) **довіра Божому плану і надія на Господа**, відмова від самовпевненості та самовпевненості (14:26: «У Господньому страхові сильна надія, і Він пристановище дітям Своїм.»; 3:7: «Не будь мудрий у власних очах, бійся Господа...»);
- 4) **вірність Господу і готовність слухатися Йому**, подібно до того, як люди зберігали вірність цареві і були готові виконувати його наказ (24:21-22: «Бійся, сину мій, Господа та царя, не водися з непевними, бо погибіль їхня нагло постане, а біду від обох тих хто знає?»);
- 5) **ненависть до зла і прагнення всіма силами уникати його** (8:13: «Страх Господній лихе все ненавидіти...»; 16:6: «Провина викуплюється через милість та правду, і страх Господній відводить від злого.»);
- 6) **смирений стан серця** (15:33: «Страх Господній навчання премудрости, а перед славою скромність іде»; 22:4: «Заплата покори і страху Господнього, це багатство, і слава, й життя»).

Концепція страху Господнього не дає перетворити Книгу приповістей

на суху і механістичну систему причин і наслідків. Вона застерігає нас від того, щоб давати спрощені відповіді на складні життєві ситуації.

Страх Господній не дозволяє забути, що Бог залишається незбагненим і що Його дії не можуть бути розкладені по поличках і упаковані в стереотипні людські скриньки, страх Господній зберігає фундаментальну таємницю буття і змушує нас підходити до оцінки життєвих обставин з обережністю та трепетом.

Правильні стосунки з Господом ведуть до того, що людина намагається дотримуватися Його моральних вимог, викладених у Святому Письмі. Пізнання Бога творить у людині правильні риси характеру, про які так багато говорить Книга приповістей: розсудливість, вірність, здатність до розрізнення добра і зла, справедливість, чесність, доброту, чисту і поважну мову, старанність, жертовність, обережність, вміння планувати і т.п. Це, у свою чергу, призводить до Божих благословень і допомоги у різних сферах життя.

Важливо відзначити, що притчі були написані в контексті заповітних відносин між Богом та Його народом.

Основним завітом, який регламентував стосунки Бога з Ізраїлем у ті часи, був завіт Мойсеїв, який проголошував благословення за слухняність і прокляття за непослух (Повтор. 28-30 рр.). Контекст заповіту з «богослов'ям відплати» знайшов відображення у Книзі приповістей, яка докладно ілюструє наслідки праведності та гріха, послуху та непослуху (напр., 2:22; 3:9-10; 10:23,6-7, 25, 27-30; 11:4-6). Богослов'я відплати вчить, що наслідки нашого вибору можуть виявлятися не відразу, але вони обов'язково виявляться.

- *«Грішників зло доганяє, а праведним Бог надолужить добром.»* (13:21);
- *«Хто сіє кривду, той жатиме лихо, а бич гніву його покінчиться. Хто доброго oka, той поблагословлений буде, бо дає він убогому з хліба свого.»* (22:8-9);
- *«Хто ходить невинний, той буде спасений, а криводорогий впаде на одній із доріг.»* (28:18).

Навіть якщо нині безбожні можуть іноді процвітати і мати тимчасовий успіх у своїх злих справах (пор. 11:16; 13:23; 16:8), відплата обов'язково прийде - якщо не в цьому віці, то в майбутньому.

Вірність Божому завіту – це стандарт благочестя у приповідях. Вертикальний аспект стосунків є необхідною умовою для горизонтального: людина повинна в першу чергу бути вірною Богові і слухняною Його завіту, і тоді її стосунки з іншими людьми стануть на своє місце. *«Як дороги людини Господь уподобає, то й її ворогів Він замирює з нею.»* (16:7).

Справжня мудрість

Книга приповістей докладно пояснює, в чому полягає справжня мудрість і які її характеристики. Термін «мудрість» (євр. *חָכְמָה* хохма) у древньоєврейському контексті може означати:

(1) **мистецтво** в будь-якій справі (мудрий художник, мудрий будівельник тощо, напр., Вих. 35:35; 36:1; Іс. 3:3);

(2) **хитрість**, у тому числі у злому (2 Цар. 13:3; Єр. 4:22);

(3) **інтелектуальну мудрість**, пов'язану з розумінням і здатністю давати правильну пораду (Бут. 41:33; 2 Цар. 16:23).

Мудрість, до якої закликає Книга притч, має кілька аспектів.

По-перше, *світоглядний.*
Справжня мудрість завжди цілісна. Вона охоплює весь наш світогляд і формує його відповідно до Божого одкровення. Вона фільтрує дійсність, пропонуючи свою оцінку, що вважати мудрим, а що нерозумним. Вона забезпечує такий погляд і життя, яке узгоджується з Божим поглядом на ті самі речі. Бути мудрим означає дивитися на світ Божими очима. *«Мудрість розумного то розуміння дороги своєї, а глупота дурних то омана.»* (14:8).

По-друге, *реляційний* аспект мудрості, тобто пов'язаний із відносинами. Біблійна мудрість це не просто володіння інформацією, а знання Особи. Справжня мудрість починається з пізнання Бога, джерела будь-якої мудрості.

У 8-му розділі Книги приповістей уособлена Мудрість каже: *«Господь мене мав на початку Своєї дороги, перше чинів Своїх, спервовіку, відвіку була я встановлена, від початку, від правіку землі...»* (8:22 - 23). Тому перший крок до здобуття справжньої мудрості - це правильне ставлення до Бога: *«Страх Господній початок премудрости, а пізнання Святого це розум»* (9:10)

Найрозумніші люди світу можуть легко жонглювати філософськими ідеями і розбиратися в

тонкощах ядерної фізики, але не бути мудрим з біблійної точки зору. Людина може навіть знати про Бога і вивчати богослов'я, але якщо вона не знає Його на рівні особистих взаємин, то він не має мудрості. Мудрість приповістей укорінена в особистому пізнанні Бога.

По-третє, *є інтелектуальний* аспект. Мудрість невід'ємна від знання, тому не дивно, що в приповідях поняття *хохма* («мудрість») супроводжують такі терміни, що стосуються інтелектуальної сфери, як: «знання»; «розуміння»; «розуміння, проникливість»; «кмітливість»; «планування, задум»; «вчення, настанова»; «керівництво»; «план, порада»; «розуміння»; «розсудливість».

Перш ніж щось робити, потрібно розуміти, що ти робиш. Тому справжня мудрість неможлива без роздумів, розуміння суті речей, навчання, прийняття ради, планування тощо.

По-четверте, *практичний* аспект. Біблійна мудрість завжди виявляється на практиці. Це не просто здатність до філософських міркувань чи богословських викладок. Мудрість пов'язана з бажанням та вмінням чинити так, як навчає Господь. Нерідко мудрість пояснюють як

знання, втілене у життя. Справді, мудрість Книги приповістей - це мудрість практичної праведності.

По-н'яте, ще один важливий аспект мудрості - моральний. Справжня мудрість діє у сфері праведності (*цедек*), справедливості (*мішпат*) і правоти (*мешарім*), що надає їй морального виміру. Хто пізнає «*премудрість і карність*» і осягає «розумні слова» (досл. Слова розуму) (1:2), той отримує повчання «у праведності і права (справедливості), і правоті (простоті)» (1:3).

По-шосте, можна виділити релігійний аспект мудрості. Оскільки істинна мудрість включає пізнання Святого (9:10; 30:3), вона приводить людину до правильної релігійної практики. «*Жертва безбожних огида для Господа, а молитва невинних Його уподоба.*» (15:8).

Таким чином, ту мудрість, яку возвеличують біблійні приповіді протилежна мудрості у другому значенні хитрості" (див. вище). Хоча і те й інше може називатися одним і тим же словом "мудрість", джерела цієї мудрості різні: в одному випадку Господь, в іншому - плоть або навіть сатана.

На різні джерела мудрості вказує Послання Якова: «*це не мудрість, що ніби зверху походить*

вона, але земна, тілесна та демонська. Бо де заздрість та сварка, там безлад та всяка зла річ! А мудрість, що зверху вона, насамперед чиста, а потім спокійна, лагідна, покірлива, повна милосердя та добрих плодів, безстороння та нелукава.» (Як. 3:15-17).

Біблійна мудрість не має нічого спільного з хитрістю та спритністю. Знати, як майстерно керувати ситуацією та маніпулювати людьми для досягнення своїх цілей, це мудрість змія, який шляхом майстерного ведення діалогу підштовхнув Єву до дії, якої вона спочатку не хотіла. Але це не мудрість Бога, який відкрито показує варіанти вибору і пропонує людині прийняти усвідомлене рішення: «*...життя та смерть дав я перед вами, благословення та прокляття. І ти вибери життя, щоб жив ти та насіння твоє...*» (Втор. 30:19).

Справжня праведність

Також Книга приповістей показує, як виглядає справжня праведність. Найчастіше зустрічаються терміни, що позначають праведника в цій книзі, - це *цаддик* і *йашар*.

Перший (*цадік*) відноситься до поняття справедливості чи судової

правоти. Він характеризує праведника як людину, яка чинить справедливо і за законом. Він виконує Божі заповіді, які вчать нас, як правильно ставитися до ближніх. Праведник *«не визискував брата свого в якій будь справі...»* (1 Фес. 4:6).

Таким чином, праведність невіддільна від дотримання Божих заповідей, записаних у Слові Божому. Необхідність прислухатися до закону Господа підкреслюється в притчах тим, що термін *тора* - «закон, настанова», зустрічається в цій книзі дванадцять разів (1:8; 3:1; 4:2; 6:20, 23; 7:2); 13:15, 28:4, 7, 9; 29:18;

Важливо зауважити, що заповідь про любов у Новому Завіті не є чужою для закону. Навпаки, вона росте на ґрунті Божого закону. Закон інформує нас про те, як має виглядати справжня любов: *«Бо заповіді: Не чини перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не свідкуй неправдиво, Не пожадай й які інші, вони містяться всі в цьому слові: Люби свого ближнього, як самого себе! Любов не чинить зла ближньому, тож любов виконання Закону.»* (Рим. 13:9-10).

Другий термін, що означає праведника, *йашар* у базовому сенсі означає «прямий» або «гладкий». Це передбачає, що праведний чоловік є прямим і чесним. Шлях праведника прямий шлях, характер праведника -

прямий характер, слова праведника прямі слова. Праведності не властива будь-яка кривизна, будь-яке спотворення істини чи викривлення шляху.

Мудрість у 8-му розділі говорить: *«...Послухайте, я бо шляхетне кажу, і відкриття моїх губ то простота (прямота).»* (8:6), що буквально перекладається як «пряма дорога». Мудрість сповіщає істину без викривлення та вигинів. Її мова подібна до прямої дороги, а все інше для неї гидота і безбожність: *«Бо правду говорять уста мої, а лукавство гидота для губ моїх»* (8:7).

Мудрість відкидає будь-яку маніпуляцію, будь-яку кривизну мови: *«Всі слова моїх уст справедливі, нема в них крутійства й лукавства»* (8:8). Обидва поняття «спотворення» та «обман» - в оригіналі представлені термінами, що означають щось скручене чи викривлене. Уста, які вводять в оману або напускають туман напівправди, премудрість Божа відкидає: *«... я ненавиджу тиху та гордість, і дорогу лиху та лукаві уста!»* (8:13). Кривити душею це не про праведника.

Протилежність праведникові в притчах - це безбожний, нечестивий (*раша*), «беззаконний» (*пошеа*) і насмішник (*леу*).

Безбожний (нечестивий) - це людина, яка не думає про Бога або живе так, начебто Бога не було (пор. Пс. 9:25).

Беззаконний - це той, хто повстає проти Божих вимог, піднімає заколот проти Божої влади.

А насмішник - це той, хто в гордості своїй глузує з інших людей, закону і повчання. Справжня праведність протилежна цьому. Вона не приймає безбожності, беззаконня та зухвалої самовпевненості.

Висновок.

Ми розглянули ключові фактори книги приповістей, які відкривають

нам Бога. А саме Його характер, дії, та Його взаємостосунки з людьми. Що в свою чергу показує природу людини та її викривлене розуміння стосунків з Богом - розуміння мудрості та праведності. В такій книзі, як приповіді Соломона, де розглядаються, головним чином, стосунки між людьми, все ж в центрі стоїть Бог. Пізнавши Його, зрозумівши «страх Господній» людина по справжньому отримає мудрість та праведність. Таким чином ми бачимо, що моральний закон тісно пов'язаний з богослов'ям.

Бібліографія

- _____. *Толкование Ветхозаветных Книг От Книги Исаии По Книгу Малахии*. Edited by Платон Харчлаа. Translated by Ирина Черевата. CEO, 1996.
- _____. *Толкование Ветхозаветных Книг От Первой Книги Царств По Книгу Песни Песней*. Edited by Платон Харчлаа. Translated by Ирина Черевата. CEO, 1993.
- Barry, John D., David Bomar, Derek R. Brown, Rachel Klippenstein, Douglas Mangum, Carrie Sinclair Wolcott, Lazarus Wentz, Elliot Ritzema, and Wendy Widder. *The Lexham Bible Dictionary*. Bellingham, WA: Lexham Press, 2016.
- Brown, Francis, Samuel Rolles Driver, and Charles Augustus Briggs. *Enhanced Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon*. Oxford: Clarendon Press, 1977.
- Firth, David G, and Wilson Lindsay. *Exploring Old Testament Wisdom: Literature and Themes*. Apollos, 2016.

- Garrett, Duane A. *Proverbs, Ecclesiastes, Song of Songs*. Electronic ed. Logos Library System; The New American Commentary. Vol. 14. Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2001.
- George, Lawson. *Exposition of the Book of Proverbs*. Vol. 1. Edinburgh; Glasgow; London: David Brown; W. Oliphant; F. Pillans; M. Ogle; Ogle, Duncan, and Co.; J. Nisbet, 1821.
- Gesenius, Wilhelm. *Gesenius' Hebrew and Chaldee Lexicon to the Old Testament Scriptures*. Bellingham, WA: Logos Bible Software, 2003.
- Holladay, William Lee and Ludwig Köhler. *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*. Leiden: Brill, 2000.
- Kidner, Derek. *Proverbs: An Introduction and Commentary*. Tyndale Old Testament Commentaries. Vol. 17. Nottingham, England: Inter-Varsity Press, 1964.
- Kitchen, John A. *Proverbs: A Mentor Commentary*. Mentor Commentaries. Fearn, Ross-shire, Great Britain: Mentor, 2006.
- Moses, Stuart. *A Commentary on the Book of Proverbs*. New York: M. W. Dodd, 1852.
- Murphy, Rowland E. *Word Biblical Commentary : Proverbs*. . Word Biblical Commentary. Vol. 22. Dallas: Word, Incorporated, 2002.
- Swanson, James. *Dictionary of Biblical Languages with Semantic Domains : Hebrew (Old Testament)*. 1997. Oak Harbor: Logos Research Systems, Inc., 1997.
- Tremper, III, Longman. *How to Read Proverbs*. Downers Grove, IL: IVP Academic, 2002.
- Waltke, Bruce K. *The Book of Proverbs. Chapters 1-15*. The New International Commentary on the Old Testament. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 2004.
- Walton, John H. *Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary (Old Testament): The Minor Prophets, Job, Psalms, Proverbs, Ecclesiastes, Song of Songs*. Vol. 5. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2009.
- Даума, Йохем. *Дорогами Ветхого Завета*. Translated by З.Михайлишин. Vol. 3. Литература Мудрости. Черкассы: Коллоквиум, 2011.
- Мак-Артур, Джон. *Учебная Библия с Комментариями*. Минск: Славянское Евангельское Общество, 2004.
- Прокопенко, А.В. *Библия Для Изучения: Книга Притчей. Аннотированный Перевод*. Vol. 20. Киев, 2021.
- Уирсби, Уоррен. *Комментарий На Ветхий Завет. Ездра - Малахия*. Edited by Ю.А. Цыганков. Translated by О.А. Рыбакова. Vol. II. Санкт-Петербург: Библия для всех, 2011.
- Фі, Гордон Д., and Дуглас Стюарт. *Як читати Біблію книга за книгою: екскурсія з гідом*. Богословська освіта. Херсон: Таврійський християнський інститут; Х.: Мачулін, 2022.

ОСНОВНИЙ СЕКРЕТ УСПІХУ В СЛУЖІННІ НА ПРИКЛАДІ ІСУСА НАВИНА (ПРОПОВІДЬ)

*Автор: Андрій Бабій, MDiv
пастор церкви ЄХБ «Благодать» м. Вінниця
викладач ВБС та ІБС*

- 13 років тому, розпочинаючи своє служіння, я думав, і сподівався бути успішним в ньому і досягти певних видимих результатів. Я хотів, щоб люди каюлись від моїх проповідей, як від проповідей Едвардса, Сперджена, Муді, або хоча б Біллі Грема, чи Джона Мак-Артура. Думаю, кожен із нас хотів би мати хоча б частинку того успіху, який мали ці відомі служителі. Інколи ми вивчаємо їх біографії і намагаємося застосувати їх секрети успіху в своєму житті і служінні. Це чудова практика, яка часто надихає і допомагає наслідувати гарний приклад успішного проповідника.
- Проте сьогодні я хотів би подивитись на звернення Бога до Ісуса Навина, як правильний старт для успішного служіння. Оскільки мій текст – це перших дев'ять віршів книги Ісуса Навина, розпочати хотів би з історико-культурно контексту.
- Ізраїльтяни залишаються на рівнинах Моава, і очікують прямої вказівки від Господа, як перейти Йордан, і, за Божим велінням, знищити народи що проживали там, і настільки сильно опоганили себе, що Господь був змушений зітерти їх з землі (Лев. 18:24-25). Мойсей, раб Божий, помер, не перейшовши Йордан, але передав Ісусу Навину, своєму помічнику, повноваження лідера. Ізраїль отримав цю землю в результаті завоювання. Це сталося, головним чином, для виконання заповіту Бога з Авраамом і його нащадками, але також і тому, що Бог хотів покарати загрузлі в гріхах народи, що населяли Ханаан (Бут. 15:16). Довгий час (ще до Авраама) земля належала різним народам, які, поклоняючись ідолам, морально деградували. Їх духовне падіння тривало аж до часів Ісуса Навина (Бут. 10:15-19; 12:6; 13:7).
- Через те, що народи Ханаану, куди Ісус повинен був вводити ізраїльський народ були вкрай грішні, а також той факт, що самі ізраїльтяни часто

спроневірялися перед Богом, і не слухалися такого великого Божого пророка, як Мойсей, подвоює важкість завдання Ісуса Навина. Для нас це допомагає набагато краще зрозуміти серйозність і необхідність звернення Бога в перших віршах цієї книги. Ця інформація допомагає краще усвідомити, чому в Ісуса була гостра необхідність чітко слідувати велінням Яхве, щоб досягти успіху в тому, що на нього було покладено після смерті Мойсея. Тому, давайте відкриємо, і прочитаємо уривок...

«1 І сталося по смерті Мойсея, раба Божого, і сказав Господь до Ісуса, сина Навиногого, Мойсеевого слуги, говорячи: 2 Мойсей, раб Мій, помер. А тепер уставай, перейди цей Йордан ти та весь народ цей до того Краю, що Я даю їм, Ізраїлевим синам. 3 Кожне місце, що стопа ноги вашої ступить на ньому, Я дав вам, як Я говорив був Мойсееві. 4 Від пустині й цього Ливану й аж до Великої Річки, річки Ефрату, увесь край хіттеян, і аж до Великого моря на захід буде ваша границя. 5 Не встоїть ніхто перед тобою по всі дні життя твого. Як був Я з Мойсеем, так буду з тобою, не залишу тебе й не покину тебе. 6 Будь сильний та відважний, бо ти зробиш, що народ цей посяде той Край, що Я присягнув був їхнім батькам дати їм. 7 Тільки будь дуже сильний та відважний, щоб додержувати чинити за всім тим Законом, що наказав був тобі Мойсей, Мій раб, не відхилився від нього ні праворуч, ні ліворуч, щоб щастило тобі в усьому, де ти будеш ходити. 8 Нехай книга цього Закону не відійде від твоїх уст, але будеш роздумувати про неї вдень та вночі, щоб додержувати чинити все, що написано в ній, бо тоді зробиш щасливими дороги свої, і тоді буде щастити тобі.

9 Чи ж не наказав Я тобі: будь сильний та відважний? Не бійся й не лякайся, бо з тобою Господь, Бог твій, у всьому, де ти будеш ходити.»

Іс. Нав. 1:1-9

В цьому уривку ми можемо виділити дві Божих настанови Ісусу для успішного виконання його служіння, як приклад для нас. Знання і застосування нами цих настанов, даних Богом Ісусу, допоможе кожному з нас виконувати наше служіння більш ефективно перед Божим лицем

Давайте уважно розглянемо ці дві настанови для Ісуса Навина, які також актуальні сьогодні і допоможуть нам виконувати наше служіння ще краще.

Основна частина

Перед тим, як Бог дав Свої настанови Ісусу, Він знайомить його з завданням, яке він повинен

виконувати, Бог знайомить його з служінням (в. 1-2).

В першому вірші сказано про Мойсея, який помер, і це зв'язує хронологічно книгу Ісуса Навина з книгою Повторення Закону (Втор. 34:5).

Мойсей названий в першому вірші «рабом Господнім» (עֶבֶד יְהוָה), що є почесним титулом, який носили Авраам, Давид, і Раб Господній в книзі Ісаї. Найбільш часто в книзі Ісуса Навина цей титул використовується по відношенню до Мойсея (16 разів). І лише в кінці життя Ісус Навин був удостоєний титулу раб Господній (І. Нав. 24:29).

Ісус Навин походив з коліна Єфремова (Чис. 13:8) і жив сто десять років (І. Нав. 24:29). Протягом багатьох років він був помічником і служителем Мойсея (Вих. 24:13). Перед смертю Мойсей призначає його своїм наступником (Втор. 31:1-8).

У старозавітні часи Бог звертався до своїх дітей в снах, видіннях, через пророків, а іноді і особисто, як в цьому вірші з Ісусом. У нинішньому віці Бог звертається до людей через Своє написане Слово, тому віруючі люди повинні читати його.

В другому вірші Бог наказує Ісусу Навину приступити до виконання служіння. Звертаючись нього, Бог згадує про смерть Мойсея і називає його рабом Своїм. Незважаючи на те, що Мойсей помер, у Бога була людина, яку підготував Мойсей і передав йому своє служіння (Втор. 34:9). Він повинен був виконати Божу мету, закінчивши справу, розпочату Мойсеєм, ввести Ізраїль в Землю Обітовану.

Бог дає велике повеління і завдання Ісусу Навину, яке буде основним для нього і буде описано у всій книзі, тобто перейти Йордан і ввести за собою весь народ.

Далі в цьому уривку Бог дає дві настанови Ісусу для успішного виконання його служіння, як приклад для нас.

Перша настанова Ісусу полягає в тому, що Бог говорить про свої дії і про свій характер (1:2б-5).

Друга настанова Ісусу полягає в тому, що Бог говорить про характер і дії Ісуса Навина (1:6-9).

Тому, розглянемо по порядку, спочатку Божі дії і Його характер, а потім що Бог сказав Ісусу Навину про його дії.

I. Перша настанова Ісусу полягає в тому, що Бог говорить про свої дії і про свій характер (1:26-5).

1. Перша Божа дія полягає в тому, що саме Він дав цю землю Ізраїлевим синам (1:26-4).

Давши Ісусові велике і відповідальне завдання ввести народ в Ханаан, Бог говорить про те, що Він уже дав їм цю землю, про що свідчить доконаний спосіб дієслова יָדָה (натан). Він говорить про це, як про звершений факт, хоча Ізраїль не володів межами, визначеними Богом в 4-му вірші. Господь дав право ізраїльтянам на цю землю, але їм потрібно було воювати за неї. Бог двічі повторює, що саме Він дає цю землю (в. 2б), Він дав їм цю землю.

Даючи Ісусу Навину служіння і кажучи «...встань, перейди...» Бог не просто кидає його напризволяще, він не просто посилає його в невідомість, Він навіть не говорить Ісусу «Давай, в тебе все вийде, Я в тебе вірю!». Зверніть увагу, навіть в Втор. 34:9 написано: «А Ісус, син Навинів, був повний духа мудрости, бо Мойсей поклав свої руки на нього», але Господь не апелює до того, що Ісус

був повний духа мудрості і що Мойсей поклав свої руки на нього а говорить про те, що Він вже дав їм цю землю. Перш ніж доручити щось Ісусу, Бог говорить, що Він Сам вже зробив. Бог вже дав їм цю землю. Він робить акцент не на здібностях Ісуса, а на Своїх діях і своїй вірності.

В 4-му вірші описані Межі землі Обітованої:

на заході – це узбережжя Середземного моря, на сході – це східний берег річки Євфрат, на півдні – це пустелі до єгипетського Нілу, на півночі – це Ліван. Вся ця земля ніколи так і не належала в повній мірі євреям через їх невірство. Тільки в 1000-літньому царстві ця вся земля буде повністю належати Ізраїлю.

Кажучи Ісусу, що Він Сам дає їм цю землю Бог показує Свій характер, Свою вірність обітниці Аврааму, Ісааку і Якову дати їм цю землю.

Як ми можемо практично застосовувати це? Коли Господь через старших братів доручає нам служіння на Його ниві, пам'ятаймо, що Він вже багато чого зробив Сам. Можливо брати не обіцяють нам ні фінансову підтримку, ні транспорт, відправляють у віддалене село, де навіть в суху погоду не проїдеш, ми повинні знати,

що Бог вірний, і Він вже багато чого для нас зробив.

Тому, звертаючись до Ісуса Навина, Бог говорить йому про Свої дії, і Його перша дія, це те, що Він вже дав їм цю землю. Це говорить про такий Його атрибут, як вірність Своїм обіцянкам.

Однак, не лише це, але Бог говорить про Свою другу дію.

2. Друга Божа дія полягає в тому, що Він буде з ним (1:5).

Бог дає Ісусу Навину обітницю постійної власної присутності з ним. Будучи поставлений перед грандіозним завданням оволодіння Ханааном, Ісус Навин мав потребу в повторному слові підбадьорення. Коли він був одним з шпигунів Ханаану раніше, він знав, що люди, що населяли цю землю були сильними, і жили в добре укріплених містах (Чис. 13:28-29). Земля, що лежала перед Ісусом, була здебільшого гориста, що для військових маневрів було по особливо несприятливо. Однак, Бог запевнив Ісуса, що йому до кінця життя доведеться здобувати перемоги над ворогами, і причиною цих перемог буде Божа незмінна присутність з Ісусом і допомога йому.

У даному вірші спостерігається певна прогресія: по-перше, Бог обіцяє Ісусу, що проти нього ніхто не встоїть. По-друге, Він говорить, що перед Ісусом ніхто не встоїть не через його мужність, але нагадує Ісусу про те, як Він був з Мойсеєм, і обіцяє йому таким же чином бути присутнім і з ним. При цьому використовується дієслово в імперфекті, що говорить про тривалість або безперервність дії. По-третє, Він, вдаючись до заперечної конструкції, обіцяє Свою присутність: «не залишу тебе й не покину тебе». Божа присутність підкреслює таку Його рису, як любов.

В Біблії є багато прикладів і текстів про важливість Божої присутності:

□ Втор. 31:6 «Будьте сильні та відважні, не бійтеся, не лякайтеся перед ними, бо Господь, Бог твій, Він Той хто ходить з тобою, не опустить Він тебе й не покине тебе».

□ Пс. 118:6 (117:6) Псалмоспівець говорить: «Зо мною Господь не боюся нікого, що зробить людина мені?».

□ Ів. 14:18 «Я не кину вас сиротами, Я прибуду до вас!»

Коли ми виконуємо своє служіння, і в нас щось виходить, ми повинні пам'ятати, що це не тому, що ми чогось варті, або маємо чудові здібності, але це тому, що Божа присутність є з нами. Так само тоді, коли нам доручають служіння, ми повинні покладатись на Божі дії, тому що Він вірний, і на його присутність, тому що Він любить.

Мені доводилось читати про те, що в американському ВМФ існує таке правило, що кожного разу, коли військовий винищувач злітає, або сідає на палубу авіаносця, сам капітан цього величезного корабля спостерігає зі свого командного пункту, з містка, за кожним літаком. Навіть коли екіпажі здійснюють віражі 24 години на добу, він стоїть і особисто спостерігає за ними. Кожного разу, коли пілот злітає, або сідає на палубі, він знає, що його капітан пильно дивиться на нього. Подібним чином, кожного разу, коли ми беремо участь в духовній війні, зайняті служінням, де б ми не знаходилися, ми можемо бути впевнені в тому, що Господь Саваот з нами, як і обіцяв.

Відтак, розглянувши з 1-го по 5-й вірш, ми побачили першу Божу настанову Ісусу, яка полягає в тому, що Він, перед тим як ставити вимоги до

Ісуса, найперше говорить про Свої дії і характер: по-перше, Він дав землю Ісусу і ізраїльтянам, і довів Свою вірність, і, по-друге, Він постійно присутній з Ісусом, проявляючи Свою любов. Іншими словами, перш, ніж доручити важливе завдання Ісусу Навину, Бог звертає увагу на Себе Самого: на Свої дії і характер.

Це має практичне значення для нас, служителів. Перед тим, як Ісус христос дав Велике доручення Своїм учням, він також звернув увагу на Себе: «Дана Мені всяка влада на небі й на землі» (Мт. 28:18). Далі дає Своїм учням доручення, і в кінці обіцяє Свою присутність з ними, як і Бог обіцяв Свою присутність з Ісусом Навином: «І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку! Амінь» (Мт. 28:20).

Тому, беручись за служіння, пам'ятаймо дві речі: по-перше, Той, кому дана всяка влада – на нашій стороні; і по-друге, Він обіцяв нам свою незмінну присутність.

Якщо перша Божа настанова полягала в тому, що Бог сказав про Свої дії і Свій характер, то в другій своїй настанові Він говорить про вимоги до Ісуса.

Тому, тепер розглянемо вимоги до Ісуса Навина, як другу настанову.

II. Друга настанова Ісусу полягає в тому, що Бог говорить про характер і дії Ісуса Навина (1:6-9).

1. Найперше, Бог ставить вимогу Ісусу бути сильним і відважним (1:6).

Слід зауважити, що Бог не на перше місце ставить вимоги до Ісуса. Він діє дуже послідовно, і дає вимоги на основі Своїх власних дій і Свого характеру, як ми вже переконалися із перших 5 віршів.

У шостому вірші Бог дає повеління Ісусу буквально зміцнитися і бути сильним, щоб ввести народ. Тобто Він підкреслив необхідність стійкості і сили духу в Ісусі. Ці ж слова він уже чув і від Мойсея (Втор. 31:7), коли той передавав йому своє служіння. Сила і мужність Ісуса повинні були виходити не з його власних вмінь і навичок, не з армійського військового вишколу, а з його впевненості в тому, що Бог дає їм цю землю, як Він і обіцяв, а також, що його Бог з ним і він не покине його, як він сказав у попередніх віршах.

Стійкість і сила духу необхідна була Ісусу, тому що попереду на нього чекали нелегкі битви, грішні язичницькі народи, і неслухняний Ізраїль. Але також Бог нагадує Ісусу в цьому ж вірші, що народ зможе оволодіти цією землею через Божі обіцянки їх праотцям. Ісусу Навину необхідно було зіграти важливу роль в цей вирішальний період історії, тому Бог дав йому наказ мати стійкість і силу духу.

Коли Бог доручив Ісусу завдання ввести народ в землю, він міг би сказати: «Боже, я боюсь, це занадто велика відповідальність для мене, це не моє. Цей твердоший Ізраїль не те, що мене, він Мойсея, раба Твого не слухався». І, можливо, щось подібне було у Ісуса, тому що Бог тричі повторює фразу «будь сильний та відважний» (в. 6, 7, 9).

Дуже часто наше з вами служіння Богу вимагає бути твердим і мужнім, тобто нам потрібна стійкість і сила духу, щоб не засмучуватись коли бувають труднощі, але робити свою справу правильно. Мужність і впевненість служителя заснована лише на Божому звершенні, Його діях, а також на Його присутності з нами.

Апостол Павло сказав: «Я все можу в Тім, Хто мене підкріплює, в Ісусі Христі». (Фил. 4:13)

Звідси ми бачимо, що перша вимога до Ісуса Навина полягала в тому, що він повинен бути сильним і відважним, тобто мати стійкість і силу духа. Але ця його стійкість не безпідставна. Вона ґрунтується на тому, що Бог вже здійснив, і на Божій присутності з ним.

2. Друга вимога, яку Бог ставить Ісусу – бути дуже сильним і відважним у виконанні Закону Мойсеєвого (1:7).

Це друге веління Ісусу Навину в цьому уривку: бути дуже сильним і відважним, але тепер для того, щоб виконувати і робити все, згідно Закону Мойсеєвого. Це і повинно було стати ключем до успіху Ісуса Навина. Власне, наявність Закону в Ізраїлі - це було тільки першою сходинкою, але вправи в ньому і виконання його Ісусом мало зробити його успішним, про що говорить кінець віршу.

Заклик зміцнитися і бути сильним у виконанні Закону підсилюється словом *תָּרַץ* (меод) – дуже. Мається на увазі, що для неухильного виконання Слова Божого потрібно більше характеру і сили волі,

ніж для здобуття військової перемоги, про що говорилося в 6-му вірші.

Результатом такого виконання Закону Ісусом має бути розсудливість і проникливість у всіх вчинках. Успіх Ісуса Навина в результаті ретельного виконання Закону повинен був виявитися в розважних і обережних вчинках.

Важливий урок, який ми вивчаємо, полягає в тому, що не існує кращого вираження високого морального героїзму, ніж сміливість, за будь-яких обставин міцно пристати до слова Божого, як до правила нашої поведінки. Саме в цьому в першу чергу проявляється стійкість, в якій повинен проявити себе служитель Божий – у виконанні Божого Закону.

Але яким чином Ісус повинен був виконувати закон Мойсея, не знаючи і не читаючи Його? Відтак, ми підходимо до третьої вимоги Бога до Ісуса. Бог не лише хотів, щоб Ісус був сильний і відважний характером, не лише щоб був відважно виконував Його слова, але...

3. Третя вимога Бога до Ісуса Навина в тому, щоб він завжди вивчав Його Закон.

Як можна сміливо і відважно виконувати якісь норми Закону, не знаючи їх? Тому Бог дає повеління Ісусу постійно вивчати Закон, щоб виконувати його.

Це вже другий вірш в даному уривку, в якому Бог каже Ісусові про Свій Закон. Він говорить про написаний документ, який був авторитетним Законом Мойсея – це П'ятикнижжя. Бог наказав Ісусові, щоб він на стільки в ньому перебував, що, по-перше, він не повинен не відходити від його вуст (1:8а). Інакше кажучи, він повинен мати його завжди при собі. По-друге, він повинен роздумувати про нього день і ніч, тобто постійно (1:8б). Слово «роздумувати» חָשַׁב (хага) можна ще перекласти як «говорити, бубоніти, бурмотіти». Іншими словами, Бог хотів, щоб розум Ісуса був на стільки просякнутий Його Законом, що навіть його мимовільні розмови вголос, коли він чимось зайнятий, були про Божий Закон. По-третє, постійна посидючість Ісуса в Законі і його роздуми над ним мають привести до виконання всього, що в ньому написано. В кінці цього вірша говориться, що результатом буде

його успіх в його шляхах і розсудливі вчинки. Це йому потрібно було, щоб впоратися з таким великим народом і ввести його в обітовану землю.

Контекст тут дуже ясно говорить про те, що повинно було стати ключем до успіху Ісуса Навина (1:7-8): він повинен в точності виконувати весь закон; він не повинен відвертатися від нього ні праворуч, ні ліворуч; він повинен постійно тримати його на устах і міркувати про нього весь час; йому слід ретельно виконувати все, що написано в ньому. Його увага має бути зосереджена на Божому слові і волі. Тоді, коли він очолить Ізраїль в захопленні землі ханаанської, успіх прийде до нього.

Зверніть увагу на слова в кінці 8-го віршу: «бо тоді зробиш щасливими дороги свої, і тоді буде щастити тобі». Що тут Бог має на увазі?

Тут нічого не говориться про фінансовий успіх. Фактично, з усіх шістдесяти випадків, в яких єврейське слово לָשָׁע (шахал) відноситься до успіху, тільки один раз мається на увазі фінансовий успіх, і там лише віддалено. Це в Єз 16:13, де говориться про місто Єрусалим.

Таким чином, коли в Старому Завіті сказано про «процвітання»,

первинним значенням не є фінансове благополуччя, якщо взагалі воно в такому контексті використовується. Швидше, це відноситься до успіху в благих зусиллях. Крім того, це відбувається тільки тоді, коли успіх сам по собі не є самоціллю. Це відбувається, коли людина зосереджується на Бозі і відносинах з ним. Бог дарує успіх, а не досягнення людини призводять до успіху.

Життя Ісуса Навина свідчить, що він на практиці слідував повчанням Мойсєєвого Закону, тобто всьому тому, що було вже написане на той час. Нагородою йому були перемоги в боях. Про це він написав у своїй книзі (І. Нав. 11:15; 24:15).

Вражає те, що настанови Бога, адресовані Ісусу Навину, не стосуються військових питань, враховуючи, що у нього і в ізраїльтян було ще багато битв попереду. Однак ключі до його успіху були духовними, прямо пов'язаними зі ступенем його послуху Богові. А сам успіх полягав у правильному поведженні перед Богом.

Важлива істина для нас в тому, що ми ніколи не повинні розглядати вивчення Біблії і запам'ятовування текстів, навіть навчання в семінарії як самоціль. Вони є важливими методами і етапами досягнення мети бути

слухняним Божому Слову. Ми не можемо підкорятися йому, якщо ми не розуміємо його і не усвідомлюємо його в прийнятті наших щоденних рішень.

В 9-му вірші цього тексту Бог підводить підсумок, і ще раз звертає увагу на вимоги до Ісуса Навина, на його сторону відповідальності, повторюючи Свої слова «Чи ж не наказав Я тобі: будь сильний та відважний? Не бійся й не лякайся». Але знову ж таки Він нагадує про Свої дії, Свій характер, про Свою присутність з Ісусом: «бо з тобою Господь, Бог твій, у всьому, де ти будеш ходити». З чого Бог почав Свою промову до Ісуса, тим Він і закінчив, тобто знову звернув увагу на Самого Себе.

Закінчення

Отже, на основі розгляду уривку із книги Ісуса Навина 1:1-9 ми розглянули дві Божих настанови Ісусу для успішного виконання його служіння, як приклад для нас.

1. Ми сказали, що перша настанова стосується Божих дій і Його характеру:

а. по-перше, Він вже дав землю ізраїльтянам, тобто проявив Свою вірність;

б. по-друге, Він обіцяє Свою присутність, тобто проявив свою любов;

2. Також ми сказали, що друга Божа настанова стосується вимог до самого Ісуса, але ґрунтується на Божих діях і характері, а саме:

а. по-перше, Бог дає йому повеління бути сильним і відважним

б. по-друге, Бог дає йому повеління завзято виконувати Його Закон.

с. по-третє, Бог дає йому повеління читати і вивчати Його Закон.

І не лише Ісус Навин тоді, але сьогодні кожен із нас повинен бути впевнений в Божому характері, в тому, що Він вже звершив те, до чого нас закликає. Він вже знає результат. Ми повинні бути впевнені в Його невидимій та непорушній присутності з нами.

Але також, нам слід виконувати вимоги, поставлені Богом до нас на основі Його дій і Його характеру: нам слід бути сильними і відважними зіштовхуючись з труднощами єресі чи гріха навколо нас; нам слід завзято виконувати Слово Його; також, нам слід посвячено вивчати Слово Його, щоб могли виконувати.

Будьте завжди готові віддати Богу належне за Його дію і за Його характер, але сміливо приймати свою відповідальність в служінні, виконуючи Божі повеління.

Книга Ісуса Навина закінчується описом того, як закінчилось служіння цього великого мужа Божого: «І служив Ізраїль Господеві по всі дні Ісуса та по всі дні старших, що продовжили дні свої по Ісусі, і що знали всякий чин Господній, що зробив Він Ізраїлеві» (І. Нав. 24:31).

Нехай результат нашого служіння буде такий, як і результат служіння Ісуса Навина!

Амінь